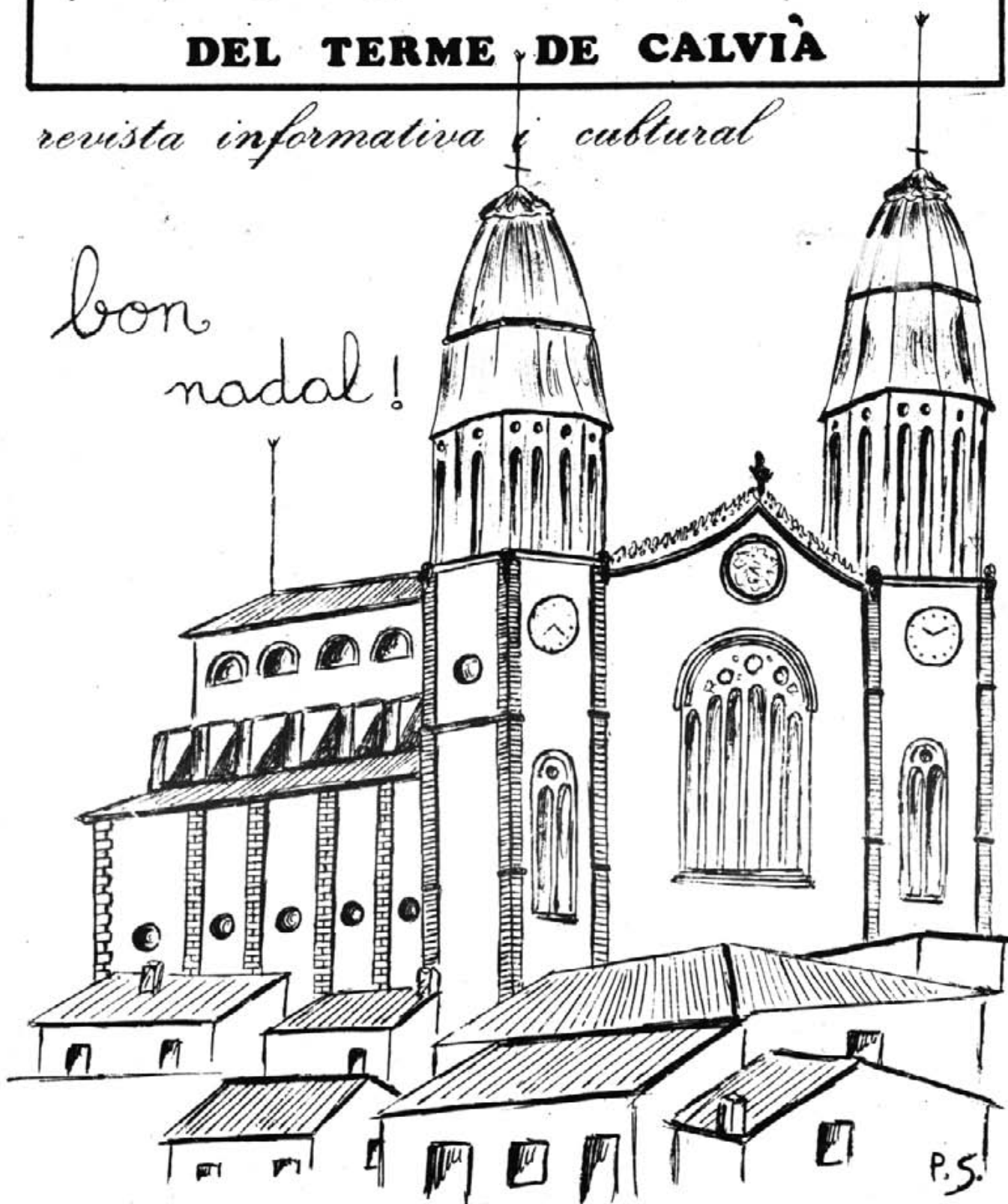

Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ

revista informativa i cultural

*bon
nadal!*

Preu: 50 Pessetes.

Nº 23. Desembre, 84.

EDITORIAL

Amb aquest ja són Dos.

Dos anys fa que Veïnats vos arriba, per Correu darrerament, cada mes per informar-vos, en la mida de lo possible, presentar-vos les entrevistes més importants i entretenir-vos. Per aconseguir tot això, anam variant el contingut de cada Revista, perquè pogueu trobar-hi de tot.

Durant aquesta petita història de 24 mesos, s'han anat assolint moltes coses: ingressar a Premsa Forana, augmentar els subscriptors i lectors, fer la Revista a un Offset i, la darrera, rebre en dipòsit de Sa Nostra una magnífica màquina que ens permet oferir-vos els articles amb més netedat i encolumnats. Hem vist passar un altre any Sa Rua i les Activitats Infantils realitzades durant tot l'Estiu...

En resum, hem i heu anat fent. I això és el que ens proposam pel futur, seguir treballant, juntament amb vosaltres per Calvià.

Veïnats ja ha acomplert els dos anys i, amb la celebració d'aquest aniversari per partida doble, el Nadal i el de la Revista, vos volem desitjar lo millor per aquest any que se'ns atraca i fer extensiu el desig per a tots els anys vinents.

MOLTS ANYS I BONS !!!

BON NADAL

REVISTA VEÏNATS

P.M. 1/1.983

HAN COL.LABORAT:

Joan Jiménez, Xisca Esteve, Margalida Cabrer, Miquel Herrera, Josep Suárez, Carme López, Joan Venys, Mª Eugènia Simó, Antònia Vidal, Diana Hernando, Joana M^a LaIglesia, Pere Cantarero, Antoni Alzamora, Maria Duran, Antònia Barceló, Antònia Vicens, ^{Joana Vicens}

COORDINADORS: Pep Rubio, Joan Vidal, Manel Suárez.

COORDINADORA INFANTIL: Margalida Sotomayor.

- Durant la primera quinzena d'aquest mes, els Calvianers ens poguérem renovar el D.N.I. al nostre Ajuntament, amb protestes dels veïns ja que es va fer en dia faner i molta gent va perdre la feina aquest dia.

- Des de principis de Novembre s'està realitzant a Calvià un Curs de Català, organitzat per Radio Ecça i patrocinat pel Consell Insular de Mallorca. Les classes són els dilluns, dijous i divendres de 8'30 a 9 per Radio Popular F.M. i els dimecres amb el professor a les 7 a l'Escola de Calvià.

- Per aquest Nadal, a part dels actes tradicionals, Matines, REis, etc. hi ha que resaltar el fet de que, al Centre Social de Calvià, tindrà lloc un Super -Espectacle on actuaran: El Ballet de Mª Rosa, la Banda de Música, la Coral de Nades, el Grup de Ball de Bot de Calvià, sa Rondalla de guitarristes, etc.

- El dissabte dia 15, just un dia després d'haver duit la Revista a la impremta, es constituirà a Calvià l'Associació de la Tercera Edat, a l'acte hi assistirà el President Albertí.

- Dins els propers mesos l'Ajuntament tractarà el tema d'instal·lar Disneylandia a Calvià.

La Caixa d'estalvis "Sa Nostra" organitza els següents actes per aquestes festes:

- De l'1 al 14 de desembre exposició d'olis de Mascaró Munar.

- Del 15 al 26 de desembre exposició d'olis de Ilsa Ritjow sobre paisatges de les Balears.

- Del 4 al 15 de gener exposició del calvianer Sebastià Barceló.

El passat 10 de desembre "Sa Nostra" va oferir als nostres paisans l'excursió "a matances amb Sa Nostra" a Sa GrutZ de Porto Cristo.

El passat diumenge 9 de desembre els membres de la nostra banda de música anaren a veure la Trobada de Bandes de Música a Inca, en una excursió que els va oferir el nostre Ajuntament.

De fonts ben contrastades se dona quasi per segur que els famosos Carnavals de Rio de Janeiro se traslladaran al nostre terme en un futur immediat, recollint la proposta electoral d'un partit polític que se presentava a les eleccions municipals en el nostre poble.

També se dona per segur que el President USA Ronald Reagan vendrà a passar les vacances d'estiu a una casa particular d'Es Capdellà, els propietaris de la qual són d'idees afins al citat president.

Dia 10 de desembre va ser el dia mundial dels DRETS HUMANS.

L'Ajuntament de Calvià es declara zona desnuclearitzada. Se prohibeix tant als russos com als americans tirar qualsevol tipus de missil sobre el citat edifici.

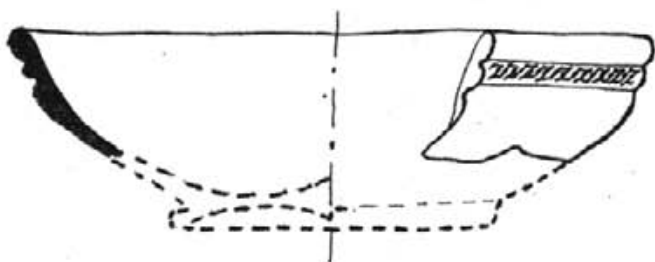
TROBALLA D'UN JACIMENT ARQUEOLÒGIC

Recentment ens arribaren notícies de que s'estaven realitzant unes excavacions arqueològiques a Santa Ponça, devora la Panaderia Maysa, per això, ens hi personàrem parlant amb varis els responsables, entre ells Toni Vallespir, coneixedor de la importància arqueològica del nostre Terme i que ha fet molta feina al Turó de Ses Beies, que ens va dir:

A aquest lloc on estam fent feina ja sabíem que hi havia restes, per això, el dia que vérem que hi anaven a construir un edifici, concretament un magatzem, aturàrem ses obres.

Ara està tot quadriculat cada 5 metres. En un principi no surtia res, només material romà i del segle Ier. fins que començàrem a trobar estructures.

En aquest moment anam cercant només per la superfície i consideram que és la primera vegada que es troba un jaciment romà de tipus rústic, el material que ens està surtint d'aquí és molt interessant: llumetes amb decoració, eines, monedes, una pedra rodona d'una xerxa de pescar...

De les parets que han anat surtint, es veuen varies habitacions, la porta d'entrada i un dipòsit.

Damunt el que anam trobant pensam que es podria tractar d'una factoria de peix, la primera que es troba a les Balears.

Hi ha que considerar que Santa Ponça era una zona portuària molt bona. Hi devia haver riquesa de peix, de caça, servia com a refugi pels vaixells. Devia tenir molta importància econòmica.

Aquestes foren, més o manco, les paraules de les dues persones que ens anaren informant. Mentrestant trobaren restes de ceràmica, una moneda i una eina.

Una vegada vistes les excavacions, nosaltres ens feim una sèrie de consideracions que elevam a l'Ajuntament.

Perque no surten al P.G.O.U. totes les zones del Terme amb importància arqueològica i les protegeix impedint que hi edificuin damunt. Sembla que la gent de la Universitat coneix perfectament tots els jaciments del Terme.

Així impediríem que destrocin els jaciments per interessos personals i també la fotuda que se'n deu dur el que compra un solar per edificar-hi i llavors es troba amb que no ho pot fer, encara que, això darrer, a Santa Ponça, encara és una sort, ja que ja hi ha prou ciment.

Encara més, coneix el nostre Ajuntament la importància d'aquestes excavacions que parlam? De quina forma les protegirà? Què pensa fer amb elles?... Voldríem trobar contestació per aquestes preguntes.

Joan Vidal i Manel Suárez.

PREMIS "PREMSA FORANA"

L' "Associació de Premsa Forana de Mallorca", amb la col.laboració i patrocini de la Caixa de Balears "Sa Nostra", convoca el Segon Concurs Periòdic "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El Concurs es regirà per les següents BASES:

1ª.- Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.

2ª.- Els treballs s'hauran publicat, dins els terminis fixats, a qualsevol de les publicacions associades.

3ª.- Podran participar-hi tots els col.laboradors habituals de les publicacions.

4ª.- Per optar al premi, els treballs s'hauran d'haver publicat dins els següents terminis: des de dia 1 de maig de 1.984 fins a dia 30 d'abril de 1.985.

5ª.- Per optar al premi, l'autor del treball per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum enviarà el retall del mateix per triplicat a nom de l'Associació de Premsa Forana, Carrer Princesa, 24. Sant Joan.

6ª.- El jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredicté serà inapel.lable.

7ª.- El veredicté es farà públic dins el mes de maig de 1.985. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.

8ª.- L'Associació es compromet a editar els treballs premiats.

9ª.- Els premis que s'atorguen són els següents:

Tres premis de 30.000 Ptas. cada una.

Un d'ells tindrà un premi d'honor consistent en una escultura d'En pere Pujol.

10ª.- Els participants es comprometen a acceptar aquestes Bases. Els membres del jurat resoldran els casos que no hi estiguin prevists.

LA NOSTRA LLENGUA

LA C I LA Ç

El so de S sorda s'escriu amb C o Ç, segons aquestes regles:

1ª.- C davant les vocals e, i: cel, encendre, ciri, precís.

2ª.- Ç s'escriu a final de paraula o quan va davant les vocals a, o, u: dolç, feliç, confiança, cançó.

I com que la lliçó és curteta, aquí teniu la feina:

Substituiu els guionets per les lletres S, SS, C o Ç segons pertoqui:

Les discu_ions han estat molt en_e-ses. Les dones van a la pla_a a comprar allò que ne_e_iten per dinar i _opar els de la ca_a. El carni_er pe_a la carn amb unes balan_es. He anat a cal _ucrer i he comprat un bra_de gitano. Comprarem un parell de _abates i de cal_es.

I les solucions del mes passat són aquestes:

La música clàssica. El meu cosí és representant d'una fàbrica de sabates. El cassament de la marquesa ha estat una festa més grossa que el de la comtessa. Na Teresa s'ha cassat amb en Baltasar.

Manuel Suàrez.

UN PETIT CONTE

Per Antònia Vicens.

Hi ha històries que no resen els llibres, però que per això no deixen d'ésser-ho. No són lluentes, són històries sense importància.

Vet aquí una de petita:

És una casa quasi esbucada, damunt una petita muntany prop de la mar.

El sol la fer amb tota la força de l'estiu. Està en aquests paratges acompanyada sòlament per una figuera pobra de figues i d'ombra.

L'entorn és grandíós: Multitud de petites muntanyes de la part Nord de les Serres de Llevant, totes pelades d'arbres i peludes de càrritx; el cel infinit esplendorós de claretat i, a la fi, la mar, d'aquest color de la mar de Mallorca que tots nosaltres co-neixem.

En aquells temps en que la fam era el pa de cada dia per als pobres, en Biel i na Francisca vengueren aquí, a aquesta casa, amb la seva lluna de mel com equipatge a omplir-la amb la seva alegria i esperança de joves nuvis. Aquí nasqueren el seu primer fill, el segon, el tercer, el quart, així fins arribar a l'onzé que va ser bessó del decé i que, per coses que passen, no visqueren més que un parell d'hores.

Na Francisca no aturava una mica en tot el dia; encenia el foc, encalenta ses borres per a ennegrir un poc

l'aigua i fer sopes de cafè a n'en Biel. Entre pentinar i vestir els al.lots, aguiar, netejar, cosir roba amb la seva màquina (que a dir vera no se d'on va sortir), ajudar al seu home en les feines del camp que tenien allà baix, a s'avall, i rentar tanta roba, anava amb els anys tornant grassa de cos i arruada de pell. Així hi tot era presumida i quan arribava l'horabaixa, després de rentar-se i pentinar-se, s'empolvava una mica la cara amb un poquet de farina perquè en Biel no la trobàs massa ennegrida per aquell sol tan poderós que la feria quasi tot lo Sant dia.

Els vespres, després de colgar els al.lots, anava a esplugar-los per si tenien qualque pussa de demés, mentre en Biel esperava, si era hivern devora el foc, i si era estiu defora, a que ella anàs devora ell per a recordar els primers dies de ternures, i així, amb les paraules dolces i senzilles de la seva dona, prendre forces per a poder continuar el sen demà l'esforç de la feina feixuga del camp.

La vida era aspre pels qui, aleshores, ja no eren nuvis.

Ses cullites eren escases, s'havien de repartir amb l'amo i amb els onze de la taula i després de tanta repartició tocava a poc.

Una vegada, quan hi hagué guerrafa, una tempesta féu sortir a la propera platja un carregament de taronges. En Biel i els seus al.lots majors anaren amb el carro a cercar-les i feren molts de viatges per no desapropitar-ne cap ni una.

Amb la llet de les cabres i qualque cabrit que neixia (ses cabres ni tocar-les, eren de l'amo), figues, moniatos i el porc de matances no bastava per a omplir tantes panxes cada dia, i amb tanta taronja hi va haver qualque al.lot que obrà un poc clar però se'n anaren a dormir rodons.

Arribaren temps millors i els fills

varen creixer i les deixaren, en arribar el seu moment la casa de la seva infantesa. Amb el córrer dels anys, en Biel i na Francisca foren quedant-se totsols, igual que quan arribaren, però tenien per darrera una llarga vida anuada pel seu amor i per l'alegria gaudida dins aquella casa.

Ara, molts d'anys després, és buida d'esperances i de vida.

HISTORIA D'UN AMORTIGUADOR

Sortim de l'autopista, enfilam cap a Calvià, el coll, quinta, quatre mil cinc-cents voltes, quin "swing", quines tombades!, quin pis!, quarta, tercera, guixeria, més de 100 p.h., recta a sis mil cinc-cents voltes, fantàstic!, així dona gust, curva de s'hort del metge a 130 p.h. uau! quina carretera! Però amics, ja s'ha acabat, entram dins Calvià direcció Capdellà i començ a destrossar-me, obres mal acabades, clots, muntanyes russes, caça-crock! horror, quin "feedback"! Camp de futbol, altra vegada entrant dins zona d'aire fresc, el meu oli s'havia encalencit massa i el gas super-comprimat, quin pas pel poble!, pujada del butà a 140 p.h., quina delícia, alerta!, clàxon, sortida de Ses Algorfes, curva del pont, tercera, tombada fregant tubs d'escape, curva de Son Alfons i pròxima curva d'esquerres, alerta! encara queden senyals enterra de tremendes caigudes, m'estuf al meu gust, aguant la tracció perfectament, el pas per Calvià quasi oblidat, el cementiri de Capdellà, dits entrecreuats i Déu meu! muntanyes russes altra vegada, "shimmy" tremend, just aquí es va rompre el meu antecessor, 8.000 de l'ala. Ja li vaig contar al meu company de l'esquerra que també és nou (altres vuit mil) gràcies a uns obstacles de ferro posats, evidentment, amb mala llet, enmig de la carretera i sobresortint tant que es pot fer un "slalom" perfectament. La història és llarga, el meu antecessor em contà que

varen obrir el pis, en aquell temps fabulós, per posar unes tuberies, però punyemes! omplen el forat amb arena i asfalt damunt i, és clar, l'arena quan agafa humitat poc a poc davalla de nivell i l'asfalt darrera, és lògic. Tothom ho veu, però és clar, els tècnics són els tècnics! I ara amb la nova obra l'entrada a Capdellà s'ha convertit en una pista d'obstacles, per això jo li deman al meu altre company amb la molla pròxima al crack, hi ha qualcú que supervisi les obres de les entrades a Capdellà i Calvià?

Pere Catarero.

El premi del mes ETACNIN!

Bufetada forta aquest mes per un ciutadà.

El jurat d'aquesta Revista, després de romper-se el cap cercant les raons de tamany disbarat, atorga la distinció de "Dolent del Mes" a Pedro Prieto de Ultima Hora per la seva insistència en denominar el nostre Terme com a "Costa de Calvià" infundint confusionisme a la gent i faltant a totes les raons històriques.

Closcada amb la màquina per fer cas, endemés, a aquests informadors obscurs que demostra tenir el citat Pedro Prieto.

VIVA CALVIA Y OLE!!!

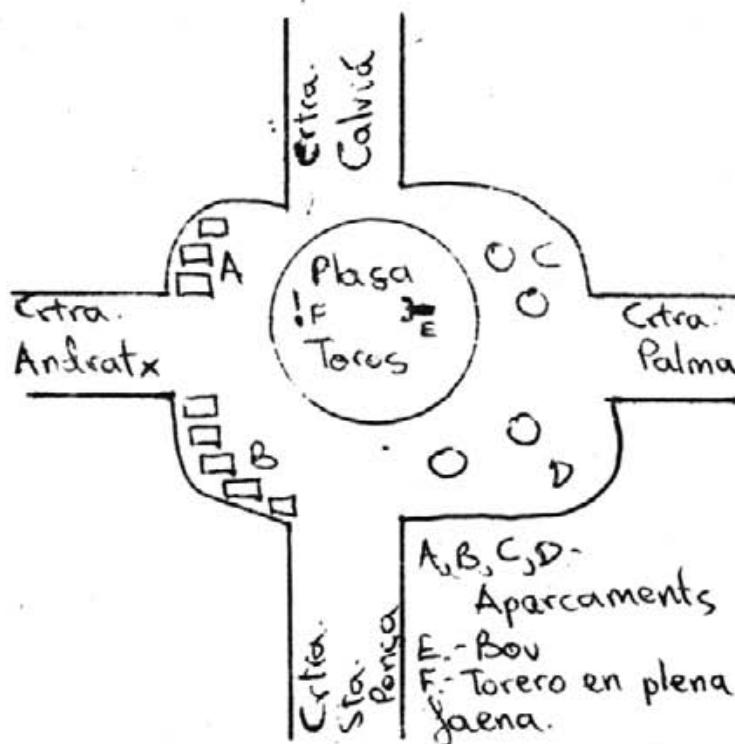
Mai milor dit ni millor posat aquest títol, de confirmar-se les notícies que ens han arribat aquest mes.

Tots heu observat, i trevalat amb els solcs, les obres que estan fent al "cruce" de Santa Ponça, i tots sabeu que és per fer-hi una "rotonda" i diferents pasos per normalitzar la circulació i en previsió de possibles accidents, però no ho sabeu tot...

L'Ajuntament ha aprovat unes obres que començaran el dia 28 d'aquest mes per fer-hi UNA PLAÇA DE TOROS!!!

Ja només ens mancava aquesta... i com sempre tot és per les platges, els bons afeccionats del poble hauran d'agafar cotxe i mouer-se.

Aquí vos oferim un petit esquema dels plànols que ens han estat mostrat en rigurosa exclussiva. Sembla que l'estrenarà El Cordobés amb un retorn a la "Fiesta".

Siem tots més mallorquins

SIEM TOTS MÉS MALLORQUINS

Agafam el fil de la història just en el moment importantíssim en que les tropes catalanes ocuparen le nostre illa cap a l'any 1229. Va ser un del fets que mes ens havia de marcar per a tota la nostra posteritat. Entre altres coses s'introduí a Mallorca l'idioma que xerram i escrivim.

Tot va començar pel desembre de 1228, quan el Rei En Jaume va convocar Corts generals a Barcelona per a proposar la conquesta de Mallorca, famosa per les seves riqueses, i l'empresa fou acceptada de manera entusiasta per tots els burgesos i nobles, que además volien destruir aquell focus de pirateria musulmana.

L'armada que s'organitzà constava de 135 naus grosses i partí dels ports de Salou, Cambrils i Tarragona el 5 de setembre de 1229. 3 dies després arribaven a les costes occidentals de Mallorca, amb la intenció de desembarcar al port de Pollença, però una forta mestralada els va fer canviar d'opinió i se dirigiren a la Dragonera i al Pantaleu. Els musulmans els descobriren i reuniren un exèrcit per aturar-los, llavors els cristians compregueren que no havien de perdre temps i se dirigiren a fondejar part de les naus a St. Ponça, on començà el desembarcament i la major part de l'armada es dirigí a Sa Porrassa.

Les tropes mores estaven c oncentrades a Porto Pi. Els cristians formaren dues avançades, una comandada pels Montcada i l'altra pel compte d'Empuries i els Templers. Quan es trobaren amb les forces mores començà una furiosa lluita, que culminà amb la desbandada dels moros. Els Montcada havien mort en la batalla.

Després les naus cristianes es dirigiren a Porto Pi i amarraren al port o fondejaren enfront de la ciutat i la tropa es dirigí a peu cap a la ciutat, Medina Mayurqa, a la qual posaren setge que havia de durar tres mesos.

Quan el vali musulmà Abu Yahia es veié perdut va oferir la proposta de rendir el regne a canvi de que el

deixassin partir cap a Africa amb els que el volgueren seguir, però els parents dels Montcada volgueren venjar als morts.

A la fi es produí l'assalt final. El rei va ordenar als infants, que estave davant els cavallers, que anassin davant, però hagué de repetir tres vegades l'exhortació fins que es decidiren a avançar. Caminaren cridant "Santa Maria, Santa Maria!".

A través d'una bretxa oberta a les murades entraren dins la ciutat, seguits de la cavalleria. Els musulmans formaren un mur d'homes i llances. Ningú no envestia. Aleshores el rei pronuncià la frase lapidària: "Vergonya, cavallers". Després avançaren tots junts. La lluita fou molt gran. Els musulmans perderen . Els morts foren milers.

Jaume I va fer ocupar el darrer reducte: l'Almudaina, i deixà una guardia per evitar el saqueig, i dos frares encarregats de la cambra del tresor.

Tot això va ser el darrer dia de l'any 1229. Per això els mallorquins commemoren aquest dia que anomenam "la festa de l'Estandart", i és dia festiu a la nostra illa.

Després s'enterraren els morts per por de la peste i se va fer l'encantament del botí que durà fins Pasqua

Els que havien ajudat al rei en la conquesta havien estat en la majoria catalans alguns aragonesos, un bon nombre de marselesos, montpellerins, genovesos i narbonesos.

Abans de la conquesta s'havia fet un pacte, mitjançant el qual se faria el repartiment de les terres i les riqueses entre els magnats de manera proporcional al nombre de cavalls i homes armats que cadascun havia aportat, i així es va fer el repartiment després de la conquesta.

Jaume I otorgà en març de 1230 La Carta de Franquese que donava uns drets i uns impostos als que habitaven les noves terres.

Molts de nobles se'n tornaren quan va ser ocupada la Ciutat, però Jaume

quedà per acabar amb els nuclis de resistència musulmans. Com que tenia pocs homes va acceptar l'ajuda dels cavallers frares de l'ordre de l'Hospital i començaren amb els reductes de la serra d'Artà Després se'n tornà a Barcelona i deixà com a lloctinent a Bernat de Sta. Eugènia el qual junt amb en Guillem de montgrí l'infant Pere de Portugal i Nunyo Sanç conquistaren Eivissa en 1235.

El rei tornà per rendir els castells d'Alaró, Pollença i Santueri i a la vegada feu tributària seva l'illa de Menorca.

En 1232 tornà a Mallorca perquè tenia notícies de que el rei de Tunis preparava una invasió de l'illa. No va ser veritat.

En 1269 vengué per darrera vegada per demanar ajuda econòmica als mallorquins per fer una croada a Terra Santa.

El rei Jaume I va transferir Mallorca a l'infant Pere de Portugal a canvi del comtat d'Urgell. En 1265 morí en Pere i l'illa va tornar a passar a mans del Rei.

Jaume I va dividir els seus territoris entre els seus dos fills a en Pere, li deixà els regnes d'Aragó, València i el comtat de Catalunya. A en Jaume el regne de Mallorca, el senyoriu de montpeller, els comtats del Rosselló, conflent i la Cerdanya i el vescomtat de Carladès, en el sud de França.

El 27 de juliol de 1276, als 68 anys moria a València Jaume I.

Pep Rubio.

Dejamos el hilo de la història en el momento importantísimo en que las tropas catalanas ocuparon nuestra Isla hacia el año 1229. Fue uno de los hechos que mas habria de marcarnos para toda la posteridad. Entre otras cosas se introdujo en Mallorca el idioma que hablamos y escribimos.

Todo empezó en diciembre de 1228 cuando el rei En Jaume convocò Cortes Generales en Barcelona para proponer la conquista de Mallorca, famosa por sus riquezas, y la empresa fue aceptada de manera entusiasta por todos los burgueses y nobles, que además querian

destruir aquel foco de pirateria musulmana.

La armada que se organizò constaba de 155 naves y partiò de los puertos de Salou, Cambrils y Tarragona el 5 de septiembre de 1229. Tres dias después llegaron a las costas occidentales de Mallorca, con la intención de desembarcar en el Puerto de Pollensa, pero un fuerte viento les hizo cambiar de opinión y se dirigieron a la Dragonera y al Pantaleu. Los musulmanes les descubrieron y reunieron un ejército para pararlos, entonces los cristianos comprendieron que no debian perder tiempo y dirigieron parte de sus naves a S. Ponça, donde comenzó el desembarco y la mayor parte de la armada se dirigió a Sa Porrassa.

Las tropas moras estaban concentradas en Porto Pi. Los cristianos formaron dos avanzadas, una dirigida por los Montcada y la otra por el conde d'Empúries y els Templers. Al encontrarse con las fuerzas moras empezó una furiosa lucha, que culminò con la desbandada de los moros. Los Montcada murieron en la batalla.

Después las naves cristianas se dirigieron a Porto Pi y amarraron en el puerto o fondearon frente a la ciudad y la tropa se dirigió a pie hacia la ciudad, Medina Mayurqa, la cual sitiaron durante tres meses.

Cuando el valí musulman Abu Yahia se vio perdido ofreció la propuesta de rendir el reino a cambio de que le dejasen partir hacia Africa con los que quisieran seguirle, pero los familiares de los Montcada quisieron vengar a los muertos.

Por fin se produjo el último asalto. El rei ordenò a los infantes que estaban delante de los caballeros que fuesen

delante. pero hubo de repetir la orden tres veces hasta que se decidieron a avanzar. Avanzaron gritando " Santa Maria, Santa Maria!".

A través de una obertura en las murallas entraron en la ciudad, seguidos

de la caballería. Los musulmanes formaron un muro de hombres y lanzas. Nadie se adelantaba. Entonces el rey pronunció la frase lapidaria: "Vergonya, cavallers" Después avanzaron todos juntos. La lucha fue terrible. Los musulmanes perdieron. Los muertos fueron miles.

Jaime I hizo ocupar el último reducto: la Almudaina, y dejó una guardia para evitar el saqueo, y dos frailes encargados de la cámara del tesoro.

Todo eso ocurrió el último día del año 1229. Por eso los mallorquines conmemoramos este día que llamamos "La Festa de l'Estandart", y es día festivo en nuestra isla.

Más tarde se enterraron los muertos por miedo a la peste y se procedió a la subasta del botín que duró hasta Pascua.

Los que habían ayudado al rey en la conquista, habían sido la mayoría catalanes, algunos aragoneses, un buen número de marseleses, montpellerenses, genoveses y narbonenses.

Antes de la conquista se había hecho un pacto, mediante el cual se haría la repartición de tierras y riqueza entre los magnates de manera proporcional al número de caballos y hombres armados que cada cual había aportado, y así se hizo el repartimiento después de la conquista.

Jaime I otorgó en marzo de 1230 "La Carta de Franquesa", que daba unos derechos y unos deberes a los que habitaban las nuevas tierras.

Muchos nobles se volvieron cuando fue ocupada Ciutat, Pero Jaime I, se quedó para acabar con los núcleos de resistencia musulmana. Como tenía pocos hombres, aceptó la ayuda de los caballeros frailes de la orden del Hospital y comenzaron por los reductos de la sierra de Artá. Después volvió a Barcelona y dejó como lugarteniente a Bernat de Sta. Eugènia el cual junto con Guillem de Montgrí, el infante Pedro de Portugal y Nuño Sancho, conquistaron Ibiza en 1235.

El rey volvió para rendir los castillos de Alaró, Pollensa y Santueri, a la vez que hizo tributaria la isla de Menorca.

En 1232 volvió a Mallorca ya que tenía noticias de que el rey de Túnez preparaba una invasión de la isla. No fue cierto.

En 1269 vino por última vez para pedir ayuda económica a los mallorquines, para hacer una cruzada en Tierra Santa.

Jaime I transfirió Mallorca al infante Pedro de Portugal a cambio de condado de Urgel. En 1265 murió Pedro y la isla volvió a manos del rey.

Jaime I dividió sus territorios entre sus dos hijos. A Pedro le dejó los reinos de Aragon Valencia y el Condado de Cataluña. A Jaime el reino de Mallorca, el señorío de Montpellier, los condados del Roselón Conflent y la Cerdaña y el vizcondado de Carlades, en el sur de Francia.

El 27 de julio de 1276, a los 68 años de edad, moría en Valencia Jaime

Pep Rubio

Sabieu Què...?

MADUIXES I ROSELLES
DESEMBRE 84

Seguint amb la línia del nostre article del mes passat, i esperant les vostres cartes, suggerències i opinions sobre el tema que ens ocupa, a Maduixes i Roselles ens agradaria parlar aquest mes de la possibilitat d'una guerra nuclear a Espanya només per fer entendre a la gent que això es una cosa possible i irremeiable si tots no hi posam el nostre grà d'arena.

Ja que SABIEU QUE, si hi hagués una guerra nuclear a Espanya lo més probable és que només sobrevisquessin el 70 per cent dels habitants, amb el que bastaria per deixar el país en la runa total i sense possibilitats de recuperar-se? Tenint en compte que el 30 per cent que moriria seria majoritàriament de les grans concentracions urbanes industrials.

Una guerra nuclear total seria si el nostre país estigués totalment integrat a La Otan, ja que si així fós seria segur que la URSS ens atacaria de seguida perquè Espanya té molts llocs estratègics (un d'ells el nostre famós Puig Major, o sigui que segurament també Mallorca seria un dels primers llocs a rebre).

Suposant que en una guerra entre els dos blocs (EE.UU. i la URSS.) els nostres governants declarassin a Espanya, neutral i fessin complir a n'els norteamericans l'acord prè per el Parlament (quan manava UCD!) de mantenir desnuclearitzat el país, seria difícil mantenir el equilibri entre els dos gegants, i el nostre govern tendria el problema de desmontar el cop d'Estat que intentaria la CIA per aconseguir que Espanya s'alineàs a la OTAN, però, seria menys probable que la URSS ens atacués de seguida mentre no estiguéssim totalment integrats.

Si el Govern Socialista permet que a Espanya s'instal·lin euromissils, totes les bases on estiguéssim instal·lats a més a més de les bases americanes ja existents, aeroports, nus d'autopistes, enllaços de ferrocarrils, etc., i dels que construïrien els americans si acabéssim d'entrar a la OTAN, es convertirien en objectiu primordial dels missils soviètics.

Per totes aquestes coses i motes més que no podem anomenar aquí, ja que això es podria convertir en un llibre, és per el que no podem consentir de cap manera que Espanya acabi de entrar a la OTAN. I la única manera de conseguir-ho és començant per baix, com tot: ler. fomentant l'informació que manca ja que mentre que la gent continua desinformada, cosa que fa que estigui desunida, els governs poden justificar

les seves inversions armamentistes i es fortaleixen gràcies a la por i la ignorància de la gent, pilars fonamentals en els que se repenjen els governs de tot el món.

I des de aquest raconet nostre a la revista Veïnats de Calvià, no pretenim que aquests articles us amarguin les festes, si no que siguin un motiu de reflexió. MOLTS ANYS!

Cartes a la revista.

Sres. Alcalde y concejales del Ayuntamiento de Calvia:

Me he decidido a dirigirme a Udes. a través de esta revista, para exponerles mi total y enérgica protesta y disconformidad con la flagrante marginación, (esta palabra se estila mucho actualmente), con que se tiene en los medios de comunicación al que Uds. gobiernan, pues no ya nos conformamos con cambiar el nombre del Club de fútbol con el de Costa de Calvià, sino que este apelativo ya se le endosa al pueblo en sí. No hace mucho, en la prensa se pudo leer: En el Ayuntamiento de Costa de Calvià se elegirá Miss España..., etc., o algo parecido. ¿I que no es guapo això?

Otra. No hay ni una postal de nuestras costas en las cuales se pueda ver el nombre de Calvià. Se lee Paguera-Mallorca, Sta. Ponsa-Mallorca, Palma Nova-Mallorca, etc., etc., y así todas. ¿o es que estas playas no son de Calvià? A ver si ahora que los del pueblo nos vamos a integrar al Ayuntamiento de "Costa de Calvià", cambia este sistema.

Francamente, Sres. del Consistorio, los de la parte rural estamos muy discriminados.

De Calvià solamente se habla y se escribe, cuando alguna autoridad representante de este pueblo, se supone que se ha extralimitado en sus funciones o no ha cumplido, al parecer, con su obligación. Para airear tal suceso no se hace uso del "Costa de Calvià". Para ello basta con Calvià a secas.

¿Se han fijado?

Atte.

Un calvianer des poble.

LA JOIA DE L'ESCLAU

En un dels predis més bonics de l'illa de Mallorca, hi vivia un esclau moro anomenat Amed. Els amos i els criats de la casa el tractaven com si fos un de la família, i si hagués vestit com qualsevol dels altres joves, tothom l'hagués pres per un dels jornal·lers de la casa.

Un dia va dir al seu amo:—Us veig preocupat, i és cosa que també a mi em preocupa. Podria ajudar-vos?

L'amo se'l mirà somrient amb tristesa i respongué: —Ets un bon noi i em complau que et neguitegis per mi, però dissortadament, no tens poder per esborrar les meves preocupacions, que tu coneixes sobradament: la manca de pluja que amb aquesta calor i aquest sol sembla que no té ganas de fer-nos cap visista... Perdrem les collites i ens espera un any de misèria. Ja veus que tinc motiu per sentir-me preocupat.

—Què em donaríeu si jo us oferís una bona collita?

—Vés quins acudits! Et donaria tot el que em demanessis.

—I si us demanés la llibertat?

—Ets una criatura! És clar que te la donaria.

L'esclau tenia coneixaments d'astrologia, i cada nit pujava al pis superior de la casa, on restava més de mitja hora contemplant les estrelles i cercant signes per a fer el pronòstic. En venia de família i gairebé mai no s'errava.

I va arribar el dia que, una estona abans de sortir la primera llum de l'au·ba se'n va anar cap als camps i tornà corrent cridant l'amo.

—Amo si voleu tenir una bona collita, demà, abans que surti el sol, heu de sembrar i cal que emparauleu molta gent perquè no ens sobrarà temps!

I els amos, familiars, servents i esclaus començaren a treballar quan

encara feia fosca. Les parelles de bous arrossegaven les llaures obrint ratlles a la terra seca i plena d'esquerdes, i els homes deixaven la llavor dintre dels solcs.

En fer-se fosc, tota la feina estava feta i la gent tornava caminant a poc a poc de tant de cansament que portaven al damunt. L'amo s'estimava més no dir res perquè no estava gaire convençut d'haver fet el que calia; com era possible que aquell noi tengués tanta seguretat?

Un soroll inconfusible omplí d'alegria tota la gent, les primeres gotes començaven a caure i aquell cel fins aleshores blau i lluent, s'anava tornant fosc i grisenc. La pluja havia fet acte de presència.

I l'aigua caiguda va vivificar les, fins aleshores, ermes sementeres la llavor va germinar i el blat començà a créixer. Al començament de l'estiu ja tenia un aspecte magnífic, i més tard vingueren la segada i la batuda. Finalment el graner de la casa (que s'anomenava La Torre), estava ple i estibat com mai no s'havia vist en tota la rodalia.

L'amo va complir el pacte i Amed fou declarat lliure. Quan va tenir els papers que ho constataven, va acomiadar-se de tota la família i dels qui treballaven a La Torre, i tots tenien llàgrimes als ulls perquè aquell moro s'havia fet estimar, i també ell havia trobat una família que l'havia tractat com un més de la casa, sense que mai no es sentís com el que era, com un esclau.

Passaren dies, mesos i anys, i La Torre encara era un dels predis més bonics de Mallorca, tot i que l'illa estava molt castigada per les incursions dels pirates argelins. La gent estava amb l'ànima en un fil perquè, a més de robar, s'emportaven les noies i mata·ven el qui els gosava fer cara.

Una nit quan ja tothom era al llit, trucaren a la porta d'una faisó que demostrava que tenien pressa.

L'amo baixà amb un bon garrot, però una veu coneguda el sorprenué.

-No tingueu por, amo, sóc Amed, el qui fou esclau vostre, i cal que m'obriu de seguida és molt important!

L'amo obrí la porta i, efectivament, es trobà davant del moro. S'havia fet més home, se'l veia segur de si mateix i anava molt ben vestit.

-Com anem amo? Ja veig que esteu molt bé, sembla que els anys no passin per vós. I la madona?, m'agradaria de veure-la...

La mestressa, que havia seguit al seu home i s'ho escoltava des de darrera de la porta estant, va sortir somrient i mig enrojolada.

-Ets tu, Amed? T'has tornat un galant minyó, ben de veres...

I pensava que, efectivament, aquell moro tenia uns ulls que semblaven d'acer, i en sentir la seva mirada plena d'admiració pogué comprovar que aquell noieta ja era tot un home.

Amed en veure-la, va fer uns passos cap a ella i, tot agenollant-se, li va besar la mà mentre li oferia un paquet petit molt ben embolicat.

-Madona, aquí teniu un obsequi del qui fou el vostre esclau i que el tractàreu com si fos un fill o un germà recordo molt bé les vostres mans fresques damunt el meu front quan vaig estar malalt.... No podré oblidar-vos mai.

L'amo s'ho contemplava mig divertit mig emmurriat, i va tallar-ho amb una pregunta.

Molt bé, Amed, perquè has vingut a fer- nos una visita a una hora tan estranya? Ni que et fes por la llum del dia!

Amed va fer un gest com per fer-se fugir las cabòries del cap. -Teniu raó, amo. He desembarcat amb un grup molt nombrós de moros, i amb l'escusa de voler explorar un terreny- que ells saben que conec-, m'he avançat per avisar-vos del perill... Ja ho tinc ben pensat i tot anirà bé. Si d'aquí a una estona sentiu la meua veu, no pareu

atenció al que pugui dir i -sobretot- no obriu la porta gran de la casa. Procureu que tots els homes que estiguin aquí vagin ben armats i que, en sentir-nos, facin molta cridòria per semblar que són molt més nombrosos, perquè jo els diré que sou molts.... Si ho feu així no us passarà res, podeu confiar en mi, ja sabeu que mai no us he fallat!

I girant-se d'una revolada se'n va anar d'una fàisó tan ràpida que al matrimoni li va semblar que tot allò havia estat un somni, però pel que pogués succeir, feren el que Amed els havia dit. Van preparar els homes amb totes les armes i eines que tenien.

Encara no havia passat mitja hora, quan la veu d'Amed es deixà sentir.

-Obriu, amo. Sóc Amed que us ve a veure i a fer-vos un obsequi.

Els homes de la casa començaren a fer soroll i a obrir i tancar portes, i discutien a crits com si s'organitzessin. La veu de l'amo es deixava sentir damunt la de tots.

-No obriu que són moros! ja hem fet bé de preparar-nos per a poder-nos defensar!

Els pirates, en veure's descoberts i sentint tant d'enrenou d'aquella gent disposada a fer-los cara, se'n van anar de seguida, no els agradava la baralla, preferien la sorpresa perquè sempre els donava més rendiment de fàisó còmoda.

La gent de la Torre estaven tan contents que al amo li va costar fer-los tornar a jeure. Quan ja s'en anava cap a la seva cambra, la madona es recordà de l'obsequi que l'antic esclau li havia fet, i obrí aquell paquet tan ben embolicat.

Restà sorpresa en veure aquella meravella. Es tractava d'un magnífic cordó d'or (que a Mallorca en diuen "cordoncillo") però que n'hi faltava un tros.

I la llegenda ens diu que en temps del gran Ramon Llull, quan a Mallorca venia gent molt poderosa i sàvia de tot el món per a consultar i aprendre, un dia va arribar un moro convertit al cristianisme. Era un home jove i agradable, amb anomenada de savi i generós i li va agradar tant l'illa que decidí comprar una casa antiga de Ciutat per a passar-hi temporades.

Un dia, tot passejant per la pagesia, va veure una dona molt elegant i bella que sortia de missa. Feia de mal calcular l'edat, perquè caminava com una reina i semblava molt segura de si mateixa. Un instant aixecà els ulls i el somriure li marcà un clotet a les galtes que deixaren encisat el moro, i convençut que aquella noia era molt jove. Anava molt enjoiada, i lluïa el "cordoncillo" d'or més valuós que hom pugui imaginar (que com és de supòs, es tractava de l'obsequi de l'esclau a la seva avantpassada).

El moro va acostar-se a la dama tot fent-li una gran reverència, al mateix temps que li ensenyava una cadena que portava al coll, i de la qual penjava una medalla de la Verge. La cadena del moro i el "cordoncillo" de la dama eren exactament iguals.

I es diu que el moro va quedar tot cor-robot sde la gentil mallorquina que amb l'excusa d'esbrinar si un avantpassat seu era aquell Amed -que d'esclau passà a pirata, però que tenia un cor enamorat i agraït-, va sovintejar les visites a la família de la noia amb la qual -al cap d'un temps no gaire llarg- es va casar. Fou una unió per amor, naturalment, però també perquè el "cordoncillo" estigués complet...

Moltes generacions han passat d'ençà de l'obsequi d'Amed a la seva mestressa, però encara les dones d'aquella família aprofiten les ocasions de festa en què cal vestir-se amb el vestit popular de mallorquina, per a poder lluir a la cintura el famós "cordoncillo" de l'pirata Amed, i del qual els entesos diuen que té un dibuix d'una delicadesa i una originalitat úniques.

Més d'una vegada hem sentit a dir comentant la boniquesa d'un joell determinat, i en un mallorquí fonètic:

- "Això es tan guapo com es cordonsillo d'en Amed".

Maria Dolors Cortey
(del seu llibre "les nostres llegendes".
Publicacions de l'Abadia de Montserrat)

ES TORRÓ

Com a continuació dels articles apareguts els darrers mesos damunt l'ametla, publicam en aquesta ocasió, coincidint amb les festes de Nadal, un treball sobre EL TORRÓ realitzat per Joan Venys, fins i tot les fotografies que l'il·lustren.

Introducció:

Ses ametles que han cuit els pagesos a finals d'estiu o a principis de sa tardor, una vegada ensetades, triat es bassó, escaldat i pelat, molt i mesclat amb altres productes i colocada sa mescla prensada enmig de dues neules, es formen uns pastisos casolans que es fan per ses Festes de Nadal i que s'anomenen els torrons.

Origen des torrò:

Sembla que s'origen és àrab perquè ja apareix en els contes de Les Mil i Una nits.

Els àrabs varen introduir l'ametla a Mallorca així com ho feren a Anadalusia

La primera recepta de torrò en llengua catalana apareix en el segle XV a un llibre titulat El Llibre del Confits.

Finalitat:

Els torrons estan lligats a les festes de Nadal per la importància excepcional que, popularment, tenen les Festes de Nadal.

Com es fa:

Ingredients: ametles, sucre, canyella i neules.

Es comença per ensatar se ametles, una vegada fet, es compta es bassó que hem de manester, sa tria, i per fer bon pelar s'escalda en aigua calenta.

Una vegada pelat es distribueix per fer els tres tipus de torrons que,

bàsicament es fan a Mallorca, és a dir, torrò cru, d'ametla torrada i massapà.

(el meu padrí ensetant ametles)

Es torrò cru i es massapà es fa amb ametla crua i és d'ametla torrada com el mateix nom diu es torra es bassó abans de moldre.

Torrò cru:

Una vegada molt es bassó cru, es segueix passant per la màquina mesclant-ho amb sucre i canyella i també un poc de clovella de llimona rallada.

(sa meva padrina fent es torrò)

Massapà:

Una vegada disposam de sa pasta des torrò cru li mesclam trocets que ja tenim preparats de carabassat. Posam sa pasta a dins es motle i una vegada tenim sa barra la untam per damunt d'ou batut per posar-la a coure dins es forn.

Torró d'ametla torrada:

Una vegada molt es bassó torrat es torna passar per sa màquina per mesclar-lo amb sucre polvo i canyella.

Una vegada ben molta sa mescla es posa dins es motle i enmig de dues neules es premsa ben premsat.

Tant es torró cru com es torró d'ametla torrada es serveixen amb tacos agafant ses dues neules i es massapà es serveix a tacos i sense neules.

Bibliografia:

DE VEGA, Luis Antonio: Viaje por la cocina española. Biblioteca Básica Salvat.

RIPOLL, Luis: Las Islas. Editorial hmb, S.A.

ALCOVER, Antoni: Diccionari Català Valencià Balear. Editorial Gràfiques Miramar.

Joan Venys.

A continuació publicam dos contes que, per la seva llargària, aniran apareguent per capítols cada mes.

LILI ANDERSON
en

EL MISTERIO DEL HOTEL

Capítulo 1

Noche de Lluvia

- Mira esos nubarrones tan negros!- Exclamó Lili.

- Me parece que va a llover- dijo Ana, la compañera de Lili.

Iban paseando por el bosque, cuando estalló la lluvia.

- Corre Ana!- dijo Lili.

- Mira Lili, una casa, nos servirá para refugiarnos, exclamó Ana.

Llegando a la casa vieron que había un cartel que decía:

"HOTEL JACKSON"

¿Entramos?- dijo Lili- Sí!- exclamó Ana.

Las dos preguntaron si había alguien y sólo contestó un hombre que estaba en la recepción, tenía un aspecto feroz y una gran joroba en la espalda.

-¿Qué queréis, hijas mías? - les dijo.

- Pu... Pues u u una... habitación c... con dos ca... camas- dijo muy asustada Lili.

Cuando subían las escaleras Ana le dijo a Lili:

- Ese viejo me cae mal y esta casa, y has visto, sólo nos ha contestado una persona. Lili dijo:

- Ya lo sé, pero ten paciencia.

Llegaron a la habitación y oooooh!, qué habitación! Era una habitación de reyes, estaba muy limpia y reluciente, las camas con una colcha bordadas con hilo de oro y tenía los muebles necesarios para este tipo de habitaciones.

Ana dijo:

- Es fantástico, ya no me cae tan mal.

- Pues a mi sí -dijo Lili- Antes todo estaba muy sucio y mira esta habitación. Apuesto que si vamos a otra

habitación estará tan sucia como la entrada, pero no entiendo porqué nos han dado esta habitación tan limpia.

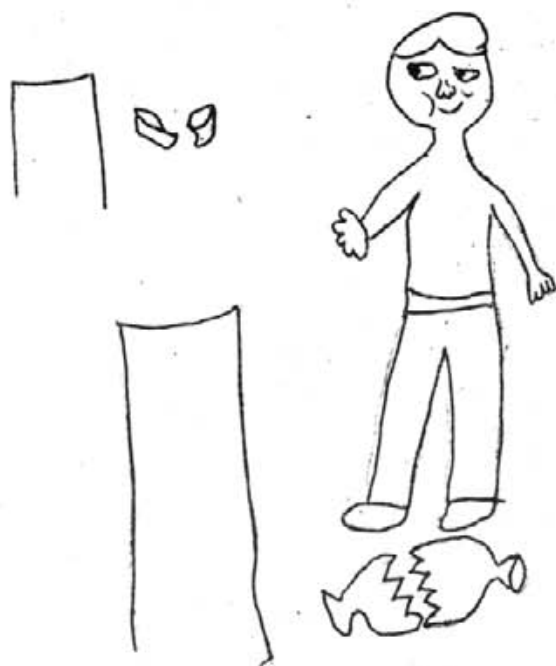
(Continuará)
Diana Hernando.

JOAN VES ALERTA

Tonina Vidal.

Hi havia una vegada un nin que nomia Joan, totes les coses que trobava les rompia, sempre li havien de dir: Joan ves alerta, de tant que li deien fins que un dia un home que passava per allà el va veure i li digué:

- Què noms?
- Jo.
- Sí, tu.
- En Joan digué:
- Jo nom Joan ves alerta.

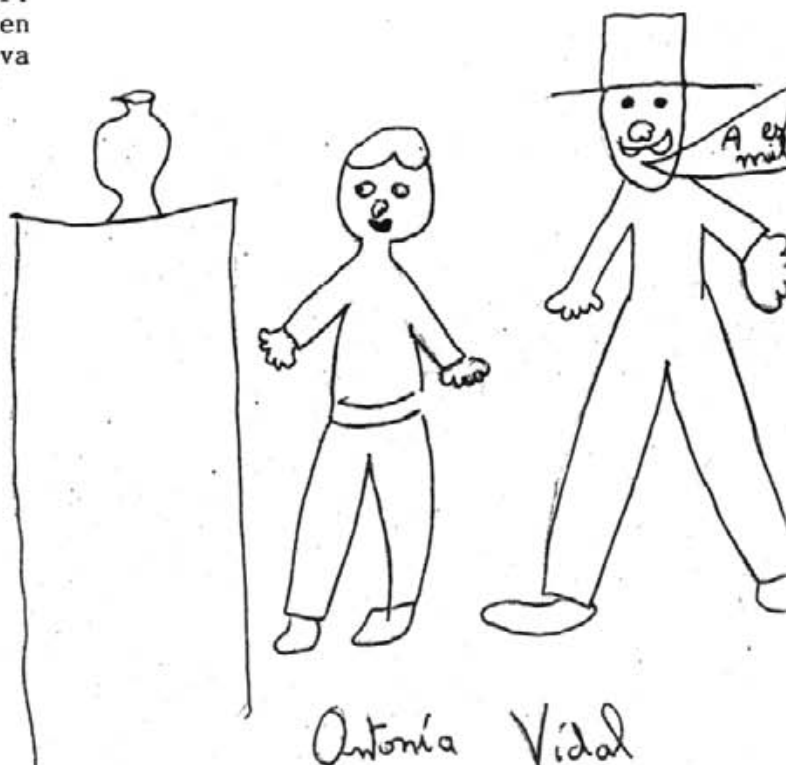
Quan va arribar a casa, el pare havia d'anar a una exposició de coses fetes en vidre, en Joan him va voler anar, el pare ja es preocupava perquè si el duia rompia qualche cosa i li va haver de dur.

Sa primera cosa que va trobar ja

hi va voler anar i com vos deveu imaginar la va rompre, la segona també, la tercera també fins que només en va deixar una.

El pare va haver de pagar amb tots els doblers que tenia en es banc i com es va enfadar amb en Joan! i sa pallisa que li va donar!

Llavors el pare havia d'anar a una altra exposició i en Joan també hi va voler anar i el pare va xerrar amb ell i li va deixar anar i aquesta vegada no va rompre res i així acaba aquest conte.

LA HISTÒRIA DEL CENTPEUS

"...això era i no era
el país de la cadenera,
per tu un almud
i per jo una barcella".

Hi havia una vegada un centpeus que estava plorant a un raconet d'una branqueta d'arbre, plorava desconortadament, amb això va passar una cigonya i el va sentir, se va atracar, va mirar per tot areu i a la fi va veure al pobre cuquet, que estava arrufat, plorant, amb els ulls clucs, perquè ja estava rendit. La cigonya li va demanar:

-Cuquet, què te passa, perquè plores d'aquesta manera, és que se t'ha mort qualcú?
-No, és molt pitjor que això.
-Idò, diguem què és, perquè allò no se m'en ocorreix cap cosa pitjor.
-Idò, t'ho diré, però tanmateix serà perdre el temps. El meu problema és que jo som un centpeus.
-Bé, fins ara no veig res d'estrany.
-Sí, sí, és molt estrany, això.
-Si no m'ho expliques, no ho entenc.
-Mira, el meu problema, és que tenc, justament cent peus, i no en tenc només un.
-Jo crec que, jo estaria molt contenta de tenir cent peus i no només dos, així no hauria de volar i no me cansaria les ales, en canvi podria córrer molt.
-Justament en el córrer i el caminar tenc la dificultat, quan vull caminar, com que tenc tants de peus, cap no se posa d'acord, i un vol anar cap a la dreta, un altre cap a l'esquerra, un altre cap envant, un altre cap enrera a un altre li agrada caminar pegant bots a un altre li agrada arrossegar-se i així a cadascun.
-Veritablement és un problema molt greu, ho hagués sospitat.

La cigonya se posa a pensar, i pensa que te pensaràs fins que va dir al cuquet

-Cuquet, ja ho sé!
-No, ho crec pare.
-Sí, ja tenc el remei.
-Bé, idò dim-ho aviat, que ja estic impacient.
-Has de cridar al senyor cargolet i dir-li com ho fa per caminar, i dur fins i tot la seva casa a l'esquena.

La cigonya va anar a cercar al car -golet, ja que el centpeus no es podia ramenar. El cargolet hi va anar de molt bon gust, tot content de poder fer un favor a un amic.

-Bon dia cuquet, la cigonya m'ha contat el que te passa, jo només te puc dir que jo el que faig és anar ensalivant-me i després m'arroseg i així és com me desplaç.

El centpeus ho va intentar molts de pics, fins que varen pensar que el cuquet no tenia saliva suficient per poder llanegar sobre ella i així desplaçar-se.

El cuquet va començar a plorar un altre pic, però amb més força que abans. La cigonya, també estava trista perquè volia que el cuc caminàs i pogués jugar amb els seus amiguets.

A la fi va pensar amb una altra i li va dir al centpeus:
-Què te pareix, si li demanassim a uns animals que jo he vist botar a dins un bassiot molt gros?
-Si no té cap peu, crec que no m'anirà bé.
-He vist que en té, al manco dos.
-Crida'l, idò.

La cigonya se'n va anar cap aquell bassiot que ella havia vist, i va cridar eh! animal del bassiot, que tens al manco dues cames!. I hi va aparèixer un dofí, que li va dir:

-Jo som un dofí, no tenc dues cames i això no és un bassiot, sino que és la mar. Però que vols?
-Jo som la cigonya i te venc a demanar un favor.
-Digues.
-El meu amic el centpeus no pot caminar.
-I com així?

La cigonya li va contar tota la història del centpeus fins arribar al moment en que es trobaven, i el dofí va dir que ell no podia estar molt de temps defora l'aigua, que seria millor que el cuquet arribàs fins allà. La cigonya va dir que ella duria al cuquet, ja que aquest no podia caminar.

-Cuquet,cuquet!Vina jo t'agafaré ab el meu bec i te duré a veure al dofi i ell te dirà com ho has de fer per posar a tots els teus peus d'acord.

Varen arribar fins a la mar i allà els esperava el dofi i els hi va dir el que havien de fer.Però naturalment això havia de ser dins l'aigua.El cuquet per no despreciar aquell consell ho va intentar, i veureu el que va passar:

-Venga,cuquet fe ja el capfíco!

El va fer i :

-Glup,glup,glup,agafau-me, que m'aufeg!.

Sort va tenir el centpeus,que el dofi era un bon nedador i totd'una el va fer surar i el va treure de l'aigua.El centpeus va rompre a plorar i ningú no el podia aconsellar,fins que el dofi li va dir que un pic havia estat per un lloc on hi havia uns animals que duien als seus fills dins una bossa que tenien a la panxa i que pegaven uns bots molt grossos.El cuquet ja no va dir res,però la cigonya que era molt bona va emprendre el vol i se'n va anar a cercar aquets animals.Quan ja feia temps que volava els va veure,i totd'una va baixar a visitar-los.Els hi va contar la desgràcia del centpeus i ells de seguida se varen oferir per anar a dir-li com ho feien per pegar aquells llongos.El cuc ho va intentar un pic i un altre pic,però no conseguia posar tots els peus d'acord per agafar l'impuls necessari per botar,i el que si va fer és pegar-se de nassos més de dos pics.

El pobre plorava amb tanta angoixa, que ja tots,el cargol,el dofi,els cangurs i la cigonya també ploraven.Però amb això que la cigonya va veure una àliga i va pensar que ella pentura tendria la solució,mentres tant se feia fosc i la cigonya va dir jo no hi vull anar,perque encara que és amiga meva,com que ja és un poc velleta tenc por de que no hi vegi massa bé es vespre i no se pensi que som un altre aucell i m'ataqui.

Un dels cangurs va dir:

-Ja hi aniré jo,no tenguis ànsia.

I se'n va anar cap al cim on es trobava l'àliga,li va explicar tot el que havia passat i ella va dir que dubtava que servis de qualque cosa

el que ella li pogués aconsellar aà cent-peus.

-Cuquet-li va dir l'àliga-no crec que te pugui ajudar ja que jo el que faig és volar,però si vols t'ho puc dir.

-I si tu creus que tanmateix no em servirà de res,perque t'has d'esforçar?

-Jo,per la meva amiga la cigonya i per tu faria qualsevol cosa.

-Idò jo el que te deman,ja que tu ets ja tan velleta,i deus saber moltes coses és que me diguis a qui he d'acudir perque m'ajudi,encara que sé que no tenc solució

-Fillet meu,per pesimistes ja estic jo, no me veus,com som jo?Tant negra,tant ajupida,i amb aquesta pinta de dolenta que cap nin se vol atracar a jo de por que li faig.!

A qui li has de demanar la solució és al mussol,que també és vellet i sap moltes coses.

-Oh,quina llàstima-va dir la cigonya-jo no sé qui és el mussol,mai l'he vist,i vosaltres l'heu vist mai?

Els altres animals tampoc l'havien vist mai,i l'àliga els hi va explicar que era natural que no l'haguessin vist mai,ja que només estava despert durant el vespre,quan tothom dormia,i que com que tenia els ulls molt oberts se'n n'adonava de tot el que passava i com que no tenia massa gent amb qui parlar, pensava molt.l'àliga se va oferir,ja que era parent seu per xerrar-li,i així ho va fer.

El mussol va pensar i quan ja ho va saber va despertar a tothom i els hi va dir:-El que has de fer és fer-te amb el mateix cordell tots els peus d'una banda,un darrera l'altre així com venguin,i després fas el mateix

amb els peus de l'altra banda, un pic fet tot això, estires un cop el cordell de la dreta i després el cordell de l'esquerra i així aniràs caminant, quan hagin passat un parell de dies de fer això, ja te podràs desfermar, perquè jo crec que ja hauran après a posar-se d'acord i a saber el que els hi toca fer quan tu dessitgis caminar.

Així ho va fer el centpeus i preix mentida però ja ho crec jo que els peus en varen aprendre de caminat tots a l'una.

El centpeus va ser a partir de llavonces el cuquet més content de tots els cuquets i tot gràcies a tots els seus amics i en especial al mussol que pareix un aucell molt fat.

I això és tan veritat com que el conte s'ha acabat.

LA PADRINA

11. EL NOI DE LA MARE

tradicional catalana
harm. M. T. Giménez

Antoni Alzamora, capella del nostre poble ens fa arribar com a missatge per aquestes festes, aquest Pregó de Nadal compost per "un nin".

PREGO DE NADAL O CALENDÀ

Quasi sempre sou els grans que mos conteu rondalles a n'els nins. Però avui que hem vingut tots a guaitar a n'els bres d'un infantó, seré jo que vos ne conti una a vòltros.

Aixó era i no era un poble petit amagat a n'els cor d'una vall profunda. Era un poble fosc: no hi arribava mai el sol, ni la lluna guaitava riolera per darrera el campanar. Era el país de la nit, sempre trist i emboirat.

Un dia, un pastoret que tornava siulant darrera les ovelles, va trobar enmig del camí una branca que cremava. Era un tros de pi que els llamps havien tomat i encés.

El pastoret va quedarn estorat s'hi va acostar i li agradarent tant els seus colors vius i bellugadissos que la va agafar i corregent, la va dur cap a n'els poble la va mostrar a n'els seus amics tot content. Però els grans quedaren esglaiats i pensatius. No sabien que fer davant aquella novetat.

Si el deixaven que segueixi amb la branca encesa, al punt, ja rés seria com avans. El poble canviaria, se transformaria, seria diferent. No sabien que fer-ne de la llum i els responsables es varen reunir i decidiren acabar aviat amb la feta.

Agafaren al pastoret i l'aficaren dins la presó. Tothom va fer un alé ben gros: ja tornaven a ésser com avans, com sempre havien estat. Ja podien seguir cadascú amb la seva, sense passar més pena.

Però vet aquí que a un cantó i a un altre es començaren a veure llumets i llumets que se movien: eran els nins, els amics del pastoret que jugaven amb el foc que ell els havia donat.

Al punt tot el poble va ésser com si un gegant hi hagués tirat una grapada d'estrelles. Ja no fou més el país de

la nit i pogueren veure les muntanyes i les flors i les cares dels amics que mai havien vist, encara que sempre havien estat allà, ben aprop.

¿Vos ha agradat aquesta rondalla?

Idó mirau: A nosaltres moltes vegades mos pareix que els grans viviu un poc en el país de la nit: vos moveu i correu com si estigueseu a les fosques.

Vos possau serios i vos preocupau molt. Però no mirau gaire ses muntanyes ni ses flors. Ni mos mirau tampoc a noltros que duim tanta llum penjada a nes nostros ulls plens de preguntes que no sabeu respondre. A vegades sentim paraules de fosca que no entenem.

A vegades veim per sa televisió nins amb sa panxa inflada que mos miren estorats. Veim nins espantats com si qualqu hagues jugat amb ells i els hagues deixat tirats en terra.

Aposta vos he volgut contar aquest conte anit. No volgueu fer per noltros un país fosc.

Avui és Nadal. Avui Jesús tornarà dur un poc de llum a n'el mon.

Ell és també un nin com noltros. No el tanqueu a sa presó de sa por, a sa presó de s'odi, a sa presó de lo vell. Si tots encenem es nostre foc, sa nostra llum, voreu que hi queda de guapo! Serà una gran festa. I vorem tantes coses noves...!

Tornarem a veure ses flors i ses muntanyes i sa cara de molts amics nous. i ja no estarem a les fosques ni tendrem por. Serem altra vegada es país de sa llum, es país des nins que canten i riuen devora un Betlem, aprop de sa foganya. Perquè el mon serà una gran casa de pau i de llum.

Un nin.

LA MALA SITUACION DEL CAMPO

La sequedad que desde varios años venimos padeciendo, hace que las producciones agrícolas de secano sean cada vez mas reducidas y escasas. Lo que unido a los bajos precios de sus productos y al elevado coste que supone el mantenerlos a punto, es, por lo que cada vez sean mas las fincas mal cuidadas, semiabandonadas y los payeses que buscan empleos en otras actividades mas lucrativas. Es una pena que esto ocurra, y un reves que no podrá superar el campesino, no porque afecte directamente su economia, si no porque altera, conmueve y lesiona su sensibilidad, su intimidad, su manera de ser y a toda su familia.

El almendro de tan preciosas flores y sabroso fruto que era el de lo cultivado en la finca el que mas beneficios producía; la fatalidad para empeorar mas las cosas, hizo, que muriera de sed en general un diez por ciento del arbolado. Otro inconveniente existe y dificulta la buena marcha para que este hermoso árbol pueda seguir cultivándose en Mallorca. Es su longevidad. Un estudio hecho por la Delegación del Ministerio de Agricultura de Baleares en 1980, dice, que un treinta por ciento de las plantaciones son hechas antes de 1900 y un cuarenta desde 1900 a 1925, por lo que no son rentables. El otro treinta por ciento restante lo fué desde 1925 a 1927, cifra, que rebosa los cincuenta reconocida de rendimiento por el citado organismo. Es de esperar, qué, con tantos inconvenientes en contra como existen para que se hagan plantaciones nuevas, si los aires no cambian de dirección aun que nos pese se haran muy pocas. La suerte del algarrobo es todavía mas crítica y precaria que la del almendro. Como el fuerte de ellos estaba criado en las cuestas y el precio de su fruto no pagaba la recogida se la dejaba al suelo para las ovejas. Pero andando el tiempo estos empinados terrenos dejaron de labrarse y ahora los brotes inútiles, arbustos y pinos lo invaden. En los llanos donde el tractor ara la tierra se los ve frondosos y crecidos, pero por no estar escamondados periodicamente cada tres años como era habitual, el viento al soplar huracanado y encontrarlos demasiado tupidos los golpea de

tal forma que los destroza.

El que nuestro Ayuntamiento contribuya tan generosamente a subvencionar, reposición y poda del almendro, y poda también del algarrobo, es prueba evidente que nuestras quejas son fundadas. Lo peor de la mala situación que estamos atravesando es que de momento no se ve salida posible. Mientras la sequedad persista y los precios no sean competitivos y renumeradores, tendrá el labrador que no haya encontrado trabajo por otros cauces, que seguir en su rutina, campeando y labrando en su finca, mal humorado a ratos, distraído otros, mientras observa que las ovejas se acaban de comer sin estar llenas aun la ración de alfalfa que ha tenido que comprar por no haber hierba ni forrage en la finca.

Desde hace muchísimos años en Mallorca, los grandes predios eran habitados, regentados y dirigidos por la experiencia de unos campesinos muy bien preparados, descendientes de una estirpe tradicional rama de empresarios que con celo y acierto venían explotando sus tierras. Un condicionado contrato que solía tener seis años de duración con buena fe, era firmado en calidad de arrendador o aparcero por ambos interesados.

Estos predio tienen unas mansiones señoriales muy grandes. Pasaban a gusto tranquilas temporadas en ellas los propietarios, principalmente en verano, cuando no era costumbre por desconocer tal vez, los encantos y placeres que supone pasarlos cerca de la playa. Los colonos ocupaba varias de sus dependencias, quedando estancias suficientes para almacenar las cosechas, establos pajar, almazara etc.

Los amos, como se les llamaba eran personas influyentes. Los respetaban en los pueblos y eran tratados con simpatía. Sabían tanto las mujeres como los hombres que si querían ganar un jornal tenía que ser en la agricultura, y conseguirlo dependía de ellos.

El trabajo de las mujeres era codiciado porque desde Galatzó a Paguera pasando por Sta. Ponsa, el árbol que

mas abundaba era la olivera y las mujeres del término no eran suficientes para recoger la oliva. Tenían que venir grupos de otros pueblos en algunos predios.

Por falta de energía térmica durante la primera guerra mundial del dieciocho, para reforzarla, se empleó leña de olivera; que por éste motivo su precio subió tan alto, que los árboles de algunos sitios llegó a valer mas que la tierra misma. Por tal motivo en algunas fincas el arranque fue masivo. En otras, solo lo fue en parte condicionado a mejorar algunos terrenos grasos cara a poder sembrar mastrigo, los raquítics y los muertos.

Desde estas fechas en Mallorca con la aparición del arado-giratorio de vertedera, el de ruedas, la rasqueta, el carro largo de ruedas bajos sin barandas para garbear y los abonos, cultivar fue mas fácil, mas descansado y mas beneficioso. Los colonos, seguidos de los autónomos con entusiasmo y asuñidad acogieron estos elementos modernos que les brindaba el progreso, para cultivar mejor y extenderlo por toda la finca.

Antes solo se sembraban las tierras buenas y llanas que podían abonar con el estiércol de las cuadras;(formigués o cremadissos)que consistía en colocar unos manojos de leña redondos que se cortaba en el monte y se les ponía piedras encima para prensarlos.Cuando habian secado,los llebaban a la tierra que se habia encogido para ser repartidos en hileras,a distancia uno de otro conveñida para "esterrosar-los".Este trabajo lo hacian las mujeres a destajo,a un tanto la docena.Esto consistia en tapar toda la leña de terrones,poner con una espuerta una capa de tierra encima de los terrones,y prenderles fuego por una boca que se habia dejado a un lado para tal fin.El proceso consistia en que mientras poco a poco se quemaba la leña,también se quemaba la tierra,y de este modo se conseguia un fertilizante que luego era repartido por el suelo que se tenia que abonar,con una espuerta, al mismo tiempo que se repartia la tierra

Capdellá que siempre ha padecido de falta de tierra para poder expansionarse,extenderse y desenvolverse para con su trabajo conseguir mayor rendimiento;si que teniendo aun, a tiro de honda de

distancia de la calle Mayorlos linderos de algunos predios;fatal consecuencia por lo que siempre ha permanecido estancado.Menos mal que en el año 1912,se adjudicó 20 cuarteradas que Son Alfonsdo estableció,y otras tantas un poco mas tarde de S'Hortolà y Sa Coma.Circunstancia que despertó interés y expectación entre los vecinos del pueblo en adquirir una parcela,sembrar almendros,cereales y leguminosas en cantidad.El guisante,que no se habia plantado nunca en gran escala en esta región; y que gracias al abono fue posible, dió unos resultados extraordinarios tanto, que por criarse en sitios pobres e inclinados no quedó en la semntera ,lugar sin ellos.Fue una época maravillosa.Llovía,nevaba,por los torrentes corria agua clara todos los años,no faltaba mano de obra,no se conocia el paro,las cosechas tanto de grano como de arbolado eran considerables y beneficiosas.Los payeses estaban satisfechos, el pueblo lo estaba también al ver su jornal asegurado,asi que,con el optimismo que cabe esperar siguieron los jornaleros al tajo cada dia como de costumbre a la salida del sol,o sea,que la jornada era de sol a sol,por no estar establecida aún la de ocho horas.Las mujeres que para ellas estaba reservada la recogida de la aceituna no se dejaron esperar.Se presentaron airoosas,venteando el cesto que traian de la mano,mientras caminando, discutian sus cuitas.Los jóvenes,un poco más rezagadas,detrás,que para esto a los doce años ya las habia,seguia discutiendo las suyas.Alegres,graciosas y bella como si fueran princesas;y si se les preguntaba que hacian para conservarse tan guapas,respondian como aquella de la canción: me lavo la cara con agua clara,y lo demás lo pone Dios.

El campo mallorquin llevaba una época de veinticinco años de prosperidad y bienestar,cuando estalló la guerra civil.Por coincidir el Alzamiento en julio,mes de trilla y recogida de cereales y legumbres,muchas cuarteradas estaba rebosantes de grano.Esto contribuyó a que la escasez de alimentos no se dejase sentir de inmediato,y que al ponerse en vigor las cartillas de racionamiento,que nunca bastó para alimentarnos lo que se repartia y por eso se buscaba la fuente del extraperlo.No bastó la voluntad que pusimos los payeses en seguir cultivando,declarando y entra-

gando cupos, para que el hambre no se dejase sentiren algunas familias que por ser humildes no podrian comprar en el mercado negro. Hoy comemos el pan blanco y hay quien, al ser duro lo tira a la basura. En aquellos tiempos lo comimos de maiz. Y un dia por no tenerlo en Calviá, nuestro pueblo, lo amasaron de algarroba. Nadie pudo probarlo, parecia mierda de vaca. ¿Hemos pensado alguna vez, qué pasaria, si volviera a ocurri, sin ningún saco en el granero, y los campos sucios sin labrar?.

JULIAN VICENS

Com cada any...

Com cada any per aquests temps tothom comença els preparatius per Nadal. Tothom se prepara per bons dinars, millors sopars, per comprar tot allò que nos fiquen pels ulls des de la televisió o des de qualsevol tipus de publicitat de forma massiva i abusiva, tot i que tal vegada no nos fa falta per res. Consumir per consumir, per què tothom ho fa, per què per això ens donen la paga doble, per què ens dona la gana, i per viure, que això son quatre dies.

Hi ha tregua per tot arreu, temps per la pau, però quina pau es aquesta que dura quatre dies, si és que arriba? I després d'aquests dies tornam una altra vegada a la tensió, a la por, res no ha canviat, tot igual, com abans. Segueix la fam l'explotació del home per ell mateix, l'injustícia, i tots els mals que de sempre pateix la raça humana.

No vull dir que també hem de passar fam, ni que no vos ho passeu bé, ni que vos empipeu pensant lo malament que ho passa molta gent.

No, res de tot això.

Només m'agradaria que fessiu possible que "aquests quatre dies" durassin tot l'any, molts d'anys.

"EL MAGIC TRAGIC"

UNA D'INDIS

Avui he tornat. Feia temps que no hi passava. Sempre m'havia recordat la meva infantesa. Quan erem nins, solém anar a jugar per aquells indrets, a la muntanya. Feiem amb les pedres que trobàvem, una sort de castells, de fortificacions, per jugar a indis, o romans o altres jocs d'aquests tipus. Corríem, botàvem, pujàvem als arbres, mos amagàvem, i sobre tot, jugàvem. Més que res, feiem allò que mos era propi com a nins.

El temps ha passat i el lloc havia guardat el seu encís, havia estat respectat, però...

Avui he tornat, i me n'he adonat de tot una que mancava qualche cosa. El garrofer, el gran garrofer amb tantes fulles que mos amagava. L'han tallat. Després de tants d'anys l'han tallat.

Ja no tornarà ésser igual, la Vall Negra.

"SITTING BULL"

ECOLOGÍA Y ESCUELA (II)

Por Juan Jiménez

A la conclusión anterior en la que básicamente se quería decir que la Ecología se sitúa en el plano de disciplina anticapitalista, se le podría hacer algunas objeciones, tales como la de que citada conclusión supone estatificar al capitalismo, como sistema económico y social, viéndolo sólo en el rostro despiadado con el que se le caracterizó a finales del siglo XIX y gran parte del XX, desde el punto de vista del desequilibrio natural; olvidándose la paulatina disminución de sus efectos corrosivos producida si se contempla el capitalismo como tal desde su evolución diacrónica. La objeción por esta línea de pensamiento puede estar fundada, así como por otras observaciones que posteriormente introduciré; lo que no creo que pueda venir explicada es por la frase de nuestro presidente D. Felipe González que, en su conversión política al capitalismo, y parangonando el mismo cliché que Churchill aplicó para definir la democracia, dijo algo así como que "el capitalismo era el sistema político-económico-social menos malo de los existentes".

Pasando ya a establecer las relaciones entre Ecología y Escuela, pienso que es lícito decir -licitez avalada por el estudio de los textos de Sociales que circulan en EGB- que es muy poca, o casi nula, la incidencia de la ecología sobre los textos escolares, o dicho en otras palabras: apenas hay programas escolares que incorporen una eco-educación. Hay que decir sin embargo, que un organismo internacional de fundación y financiación capitalista, fundamentalmente, de prestigio como es la UNESCO, en el año 1978 confeccionó un programa de eco-educación dirigido a los niños de los primeros años de EGB para continuarlo con los alumnos de niveles superiores. Medida o solución capitalista que puede ser entendida como aspecto diferenciador de varios capitalismos, independientemente de que algunos la enjuicien como pura táctica o estrategia utilizada siempre por el capitalismo para fagocitar o, por lo menos hacer suyo, todo movimiento progresista y contestatario que, de tanto en cuanto,

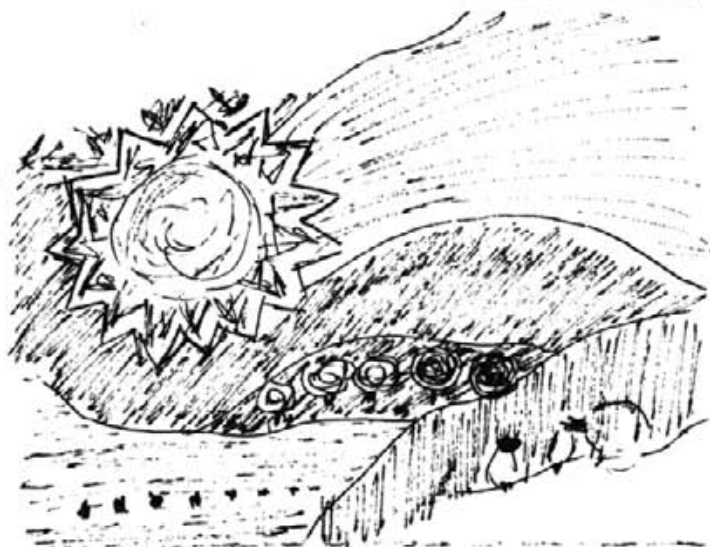
surge del tejido social. Desde esta óptica hay que dar la bienvenida a dicho programa en tanto formula unas estrategias de preparación, ampliación y evaluación de los planes de estudios que se encaminan a inculcar a algunos -y en general, al ciudadano- el interés por el medio ambiente global y los problemas conexos, haciéndoles comprender que los seres humanos son una parte indisoluble de un sistema ambiental.

En la línea de que la alternativa ecológica no se resigna a quedarse en las puertas de las escuelas, existen varios enfoques o metodologías conducentes a concientizar, mediante el trabajo académico, a los alumnos en la alternativa ecológica; a guisa de esquemas introductorios expongo algunos: Uno de los programas se estructura sobre cinco conceptos fundamentales; el ecosistema, la población, la economía y tecnología, las decisiones ambientales y la ética ambiental; desarrollando un programa lineal y progresivo sobre dichos conceptos para los ocho cursos de educación básica. Otros programas utilizan la ciudad como investigación y a través de una metodología activa orientada por los criterios de: señalación de la zona a estudiar; recogida de datos y elaboración de los mismos; nos viene a decir que a través de actividades de investigación por parte de los alumnos éstos podrán tomar conocimientos de los conceptos ecológicos, así como relacionar éstos con la dinámica social de su entorno.

En definitiva, se nos exige trabajar en la línea de lo arriba expuesto y en tanto que nuestras preocupaciones por hacer las cosas bien hechas, a veces, nos conducen a la inacción, entiendo que antes que esperar a tener un modelo de trabajo complejo, acabado y suministrado por los libros de texto conviene comenzar por desarrollar programas de eco-educación que partiendo de la Escuela (grado de limpieza, jardines y macetas etc.), estudio del núcleo urbano (ruidos, humos, desechos, zonas verdes y recreativas, servicios públicos, densidad de población, tipos de edificios, contaminación agua etc.), estudios comparativos con otras ciudades españolas y extranjeras etc. etc. haga que nuestros niños de hoy y ciudadanos de mañana se sientan

más confiados y optimistas sobre la durabilidad de nuestro planeta, que es lo mismo que decir sobre la supervivencia del hombre sobre la Tierra.

Calviá, 11 de Diciembre 1984

NO, A LA DESTRUCCIÓ DE CAP CASTA !

S'altre dia erem a n'es "pub", quan n'Eugeni va dir : "els meus pares no m'entenen, són uns vells, no comprenen que jo no tenc els mateixos gusts que ells. A n'això na Margalida afegí: "la meva situació és pitjor, jo sé que mumare està gelosa de mi, perquè no pot sufrir que jo entri i surti de cama i no comuniqui mai on som ni a quina hora tornaré i jo que sé quines coses més, clar com que ella de ben jove va començar a festejar amb mumpare i no ha sortit amb ningú més en tota sa seva puçatera vida!. Li sap greu que jo me divertesqui.

Per tot això els hi vaig contar es cas que m'havia passat a jo fa un parell de mesos:

Un dia mumare havia vist per la televisió varis programes sobre drogadictes i això se va agravar, segons me vaig enterar després, per la visita a una amiga íntima seva, que li va inflar el cap i justament aquell dia mumpare no hi era

i jo vaig arribar molt tard, havia estat ambets amics ballant a "Fama", mevaig trobar a mumare asseguda a un balanci, quan me va sentir-se va posar molt seria, però vaig veure tot duna que havia estat plorant, me va fotre un discurs de tres quarts d'hora, i naturalment jo que no sabia d'on me venia tot allò me vaig quedar al.lucinat, estava un poc marejat pes fum, la beguda i ... i s'anada en moto amb s'esburbat d'en Rafel de Ca's Fariner, me va dir que havia trobat cigarets en el meu comodí i que eren rossos! què com així jo tenia tabac! .Pero, no m'escoltava. Me va seguir amollant el sermó. Que tot era culpa de mumpare, que ella ja li deia fa temps i ell no havia fet res i que ara, ja no tenia remei.

Jo, ja no vaig poder estar més i empipat li vaig dir que se callàs, que tallàs sa corda. !me va donar una galtada! !quina hòstia!, vaig girar en coa, vaig agafar portal i varem estar sense xerrar-nos fins que mumpare va arribar de viatge.

Un pic mumpare era a ca nostra, mumare li va plantetjar els seus temors i després ell va conversar amb jo, me va explicar la raó de l'actuació de mumare, aquell dia, havia anat a visitar a una amiga de la infància, na Mª Monserrada, sa mare de'n Francisquito, un jove més o manco de la nostra edat, desset i cosa. El cas és que en Francisquito feia cosa d'un any que no dormia gaire, estava intranquil, no estava d'acord amb res, no feia feina però tampoc estudiava, ni s'entretenia de cap manera, només estava a ne's bar o se passejava amb la moto, sa mare ja estava farta, no el podia dominar de cap manera, un dia li va trobar una xeringa abaix del matalàs i naturalment va posar el crit en el cel i el va engegar de la casa i li va dir que no tornàs, que ella no volia una persona així. Res que es "tio" se va suïcidat injectant-se una sobredosi d'heroïna.

Mentres mumpare me contava tot això jo me demanava com així aquell al.lot havia arribat a n'aquella situació clar, sa mare és una dona rica que sempre només s'ha preocupat de lluir les seves joies i de bufar en el poble, el seu fill sempre havia fet el que havia volgut i ella li reia totes les gràcies, era un plom, de petit, m'enrecord, que me va dur un dia a caseva dur , mumare, un dia

a caseva, i me va començar a mostrar les seves juguetes, totes de les més sofisticades que existien però no me va deixar tocar ni una! i a damunt me deia que els meus pares no m'ho comprenen perquè eren pobres i els seus eren molt rics. Ara m'en donc conta de que era un al·lot buit, no m'estranya que se drogàs.

Després d'escoltar a mumpare jo li vaig argumentar que per què la gent se ficava tant amb els que fumaven porros o s'injectaven i en canvi no ho feien amb els gats, que n'hi hauria tants i a més no s'amaguen, van pels carrers. A les reunions d'amics de s'alta societat, més d'un acaven en males condicions.

Mumpare me va dir que això és ben ver, però que ell creia en la sinceritat de les persones i que tot això, vi i altres drogues, era una forma d'evassió que empraven les persones covards, que les persones sanes no necessitaven d'aquestes armes per lluitar contra les dificultats de la vida. La gent que se droga és gent carregada de frustracions, buida, tan buida que no es pot alliberar, no ho pot vencer, ni tampoc ha trobat l'ambient i les persones que l'ajudassin a fer-ho.

Després de tota aquella xerrada li vaig confessar a mumpare que havia tastat un parell de pics qualche porro, que n'Heracli era el que nos ho proporcionava ell també està molt totsol, sa mare sempre està a sa carnisseria i son pare està s'hotel.

Crec amics, que ni jo, ni voltros formam part d'aquest pilot de gent, que noltros som forts i que encara creim en moltes coses, creim que la vida hi ha que combatir-la amb alegria, il·lusió, superació... i sempre amb crítica constructiva i mai destructiva, perquè aquesta acaba amb els mateixos que l'empren. Crec que la solució d'aquesta situació està en apoiar a sa gent que ha caigut a aquest engranatge i no en pot sortir, però també crec que hem de començar, granet a granet, per noltros mateixos, contagiant aquest missatge de vida i donant exemple, igual que ho va fer mumpare aquell dia quan va cremar a sa foganya aquella capsa de cigarros cubans que el meu tio li enviava setmana darrera setmana, un pic que la meva germana va néixer.

bon nadal!

JAUME

CONSELL PUBLICITARI

Este mes entrevistamos en nuestra sección de consejos publicitarios a Julian Laiglesia fotógrafo por afición de nuestro pueblo.

- ¿ Desde cuando tienes afición por la fotografía?

- Mi afición por la fotografía, pienso que nació en mí, siendo muy joven, casi un niño, siempre me fascinó el mundo de las imágenes.

- ¿ Cómo le nació la afición?

- Nació en mí esta afición, creo gracias a una maquina o cámara fotográfica que me regaló mi madre. Recuerdo que siempre me había gustado emborronar cuadernos y todo tipo de papeles que llegaban a mis manos con toda clase de dibujos, y, al iniciarme en la fotografía, vi que esta era una nueva manera

de dibujar si se quiere, aún con mas fidelidad. Aunque sigo considerando el dibujo en primer lugar.

- ¿ Qué tiempo dedica a la fotografía?

- Bueno ... en realidad no dispongo del tiempo que quisiera para dedicarme a este menester. Pero siempre encuentro algo de tiempo que dedicarle.

- Con qué medios técnicos cuenta?

En la actualidad poseo tres cámaras fotográficas, una CANON, una YASHICA, ambas para película de 135 y un surtido de objetivos, que van, desde el normal al tele. La tercera es una MAMIYA, para película de 120, también con sus correspondientes objetivos. Tal vez esta, sea la que mas uso, ya que gracias a la película que emplea se consigue una calidad de imagen, muy difícil de conseguir con las otras, también tengo una pequeña colección de "filtros", COKIN

y B+W, con los que a veces consigo algunos efectos agradables. En cuanto a laboratorio te puedo decir que cuento con uno modesto, en el cual realizo algunos pequeños trabajos en blanco y negro y color.

- ¿Ha participado en certámenes. Ha conseguido premios?.

- Si.

- ¿Donde ha participado?

- En Palma Valldemosa y tambien en Calvià.

- ¿Consiguió algun premio?

- Si

- ¿Cuales fueron y porqué?

- En Palma conseguí un premio en blanco y negro por composición y en

Calvià fue un accesit al color y mezcla de filtros.

- ¿Piensa en un futuro seguir evolucionando en el arte fotogràfico y en què sentido?.

- Pienso que si, pues todavìa me queda mucho por aprender. En cuanto en que sentido, no lo se, pues la fotografia tiene infinidad de campos que desarrollar.

- ¿Què tècnics especiales le gusta desarrollar?.

- La tècnica que mas suelo emplear es el color y el uso de filtros, consiguiendo con estos últimos algunos efectos especiales, los cuales compagino con una o mas sobreimpresiones en un mismo fotograma .

- ¿Cuanto tiempo lleva viviendo en Calvià?.

- Resido en Calvià desde 1971 o sea unos trece años .

- ¿Le gusta vivir en nuestro pueblo

- Definitivamente si.

- ¿Què mensaje le darìa a nuestros lectores?

- El mensaje que darìa a los lectores es el de que todo aquel que sienta alguna inquietud por cualquier rama del arte, sea la que fuere, no tema el expresarla, pues la mejor escuela que hay es la pràctica diaria, aunque ello conlleve algunos pequeños fracasos que a la larga se convierten en grandes triunfos.

- ¿Ha habido alguien de su familia que se dedicase a la fotografia?

- Lo ignoro si así fue, aunque no lo creo.

- Creo saber que ademàs de la fotografia, le gusta a Vd. la pintura, ¿es así?

- Efectivamente esta es mi otra inquietud y de hecho la practico, prefiriendo la tècnica del pastel a cualquier otra .

- ¿Me puede explicar cómo consigue los trucos en las fotografías?

- Te puedo decir que consigo los trucajes a base de muchas pruebas y otros elementos. Pero como comprenderás no te los puedo decir, ya sabes... el pecado se dice pero no el pecador.

- ¿Desea decir algo más para nuestros lectores?

- Aprovecho la ocasiòn que me das de asomarme a este número de "VEINATS", para felicitar a todos, deseàndoos unas felices fiestas y un próspero año nuevo con mucha salud para todos.

- Que muchos años estes con nosotros en Calvià.

REPORTAJES Julián

- Bodas
- Bautizos
- Comuniones
- Fotografia en General

Tel 670464

C/ Mayor, 27 - 1.º - 1.º - CALVIA

Veinats
vos desitjam unes
bones festes de Nadal

CAN MARGAL 18. CALVIÀ. TF: 670494

En sol
fi:
Mallorca.

"la Caixa"
a les escoles

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

AVV

la vila

entre tots la farem amunt

SI NECESITA UN
BUEN SERVICIO
DE GRUA
LLAME A:

**RADIO GRUA
CALVIA**

68 09 70

SERVICIO PERMANENTE
CALVIA (Mallorca)

Tels. 67 04 63 - 69 08 28

UDAO
BALEAR

C. VERGER
Avda. Capdellà CALVIA

palmer
APARTMENTS

EXPLOTACION DE APARTAMENTOS TURISTICOS

Jardín del Sol	Mini Polles
Caesar's	(Pto. Andratx)
Acapulco	Jardín de Playa

INFORMES Y RESERVAS:
EDIFICIO PALMIRA - JES ROTES VELLÉS
Tel. 69001-690966-691312-690264
Télex 68783 PAMO-E . Sta. Ponsa (MALLORCA)

Pinturas y Decoración

DECORACION
IMITACIONES
PAPELES PINTADOS
BARNICES
LACADOS
MOQUETAS

PALMER

Tel. 67 04 73.
Es Serral, 36. CALVIA.

PANADERIA

forn nou

F. MARTINEZ

Calle Mayor, 48 - Tel. 670290 - CALVIA (Mallorca)

COMESTIBLES

SIMÓ

Mayor, 50 CALVIA

Papeleria

ROSITA

Tel. 6700 17

C/ Mayor, 30. CALVIA

Panaderia

Ca'n Porret

C/ Mayor, 3. CALVIA

BAUZA

★ ELECTRODOMESTICOS

★ JUGUETES

★ OBJETOS DE REGALO

C/ Mayor, 34 CALVIA

|||
cerrajería
A. SOTOMAYOR

|||
es ferrer
des poble

C. SON M. Nº 2 - CALVIA - MALLORCA

CARPINTERIA
CALVIA

Hnos. INSERTE

C/. TRANSFORMADOR, S/N - TEL.

CALVIA - MALLORCA

Bar Restaurante

ESPECIALIDADES

- Arroz Brut
- Frito Mallorquín
- Sopa Mallorquina
- Lente con Cal
- Tarta con Cal
- Caracoles
- Paellas

CA'N PEDRO

COCINA MALLORQUINA
Y TAPAS VARIADAS

C/. Mayor, 55 - Tel. 67 04 55 - Calvià - (Mallorca)

PUB ROLLING'S

MUSIC-BAR "ES CASINO"

Ca'n Vich, 3 - CALVIA

Droguería y Ferretería

CALVIA

MAJOR, 49

TELF. 67 01 81

Carnicería

VILCHEZ

C/ Mayor,

CALVIA

Juguetes Gual

C/. Mayor, 16

Tel. 67 01 90

Calvià - Mallorca

**Ultramarinos MIR y
Pescados Puerto de
Pollensa**

Tel. 67 02 08

C/ Ca Na Cucó, 4.

CALVIA

FERRETERIA - DROGUERIA

SANTA PONSÀ

Venta al Detall

Artículos Limpieza, Fontanería,
Utensilios de Albañilería, Perfumería,
Electricidad, Plásticos.

Edif. Xaloc I

Santa Ponsa

JOAN SALVA

construccions

calvià

RADIOGRAFIA

DEPORTIVA

Noviembre 84

En el pasado mes de Noviembre, en lo que concierne al tercer divisionario Costa de Calvià, si nos atenemos a los resultados conseguidos por este equipo, podemos catalogarlo de catastrófico, puesto que de sus cuatro confrontaciones, (sólo jugó un partido en su feudo) salió vencedor solamente en una, paradójicamente en campo adverso, concretamente frente al At. Ciudadela. Pero si tenemos en cuenta la clase de sus adversarios, vemos que el Calvià poco podía hacer para vencerlos, pues a mi modesto entender, se trataba de los tres equipos que más probabilidades de quedar en los tres primeros puestos. Estos son los At. Baleares, Constancia, y Mallorca At.. Para evitar malos entendidos, los coloco por orden alfabético. Eso sí, aún reconociendo la valía de estos equipos, la derrota cosechada ante los de Inca se me antoja algo excesiva. Algo falló en los nuestros en esta aciaga tarde, pues en defensa no andan mal y mucho menos en la delantera. De todas maneras, está en la mitad de la tabla con 15 puntos y tres positivos, a pesar del diario Última Hora, que se ha empeinado desde hace unas jornadas, en que solamente tiene uno. ¿Por una vez que a estas alturas tenemos positivos, dejadnos presumir de ellos!.

Del Cade Paguera, sólo puedo reiterarme en lo dicho el mes anterior. Ha sumado un positivo más y sin perder contacto con la cabeza, con las miras puestas a disputar la liguilla.

Y otro que tal del Sta. Ponsa. Lo mismo que el mes anterior. Tantos partidos jugados, tantos ganados. Diez partidos, veinte puntos con 10 posi-

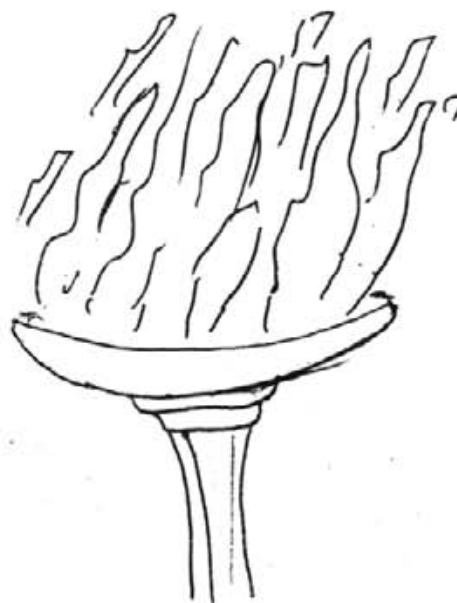
vos. No hay quien lo frene, de lo que nos congratulamos, y que siga la racha para este equipo y para los otros dos, para gloria de nuestro término.

Que así lo veamos.

S.Barceló

Calvià será seu olímpica en els jocs olímpics de Barcelona de 1992, degut a la gran i bona infraestructura turística i poliesportiva del nostre terme.

CLASSIFICACIONS
1er. TROFEU A LA REGULARITAT
(Novembre 84)

C.D. Costa de Calvià		
	PARTITS	Punts
KUBALITA	12	25
NICO	12	20
PERNANIXO	11	19
LUIS	11	18
SEGUI	12	18
THOMAS	11	17
XAMENA	9	16
ROCA	9	15
PEDRO ANTONIO	8	14
QUICO I	11	14
VARELA	8	13
VENANCIO	7	11
QUICO II	3	6
VERDES	4	5
JUSTO	2	3
BIRI	2	3
GARCIA	2	2
PACHECO	1	1
ROIG	2	1

En aquesta classificació segueix mancant la puntuació aconseguida, de data de 9 de Setembre.

C.D. CADE PEGUERA		
NINGORANCE	14	31
ENSENAT	13	25
LOPEZ	13	25
MARTINEZ	11	22
CAMPOS	10	21
RIBERA	12	20
CAMARA	9	19
CAMPOS I	12	18
CASAS	8	14
FERNANDEZ	12	15
GONZALEZ	8	15
CAZORLA	8	14
PLASENCIA	6	10
RODRIGUEZ	4	9
ARAGON	5	9
NILLAN	3	5
GUERRERO	1	2
MORENO	1	2
JIMENEZ	1	1
ESTORCH	1	1

Aquesta classificació ja està computada, incloguent la data atrassada de 9 de setembre.

Tercera Divisió

MALLORCA AT.	13	11	0	2	30	8	22	*8
At. Balears	13	9	2	2	19	6	20	*8
Murçia	13	7	4	2	14	7	18	*6
Portmany	13	8	2	3	20	10	18	*4
Sp. Mahonés	13	5	6	2	19	10	16	*2
Constancia	13	8	0	5	22	12	16	*2
Hospitalet	13	7	2	4	23	19	16	*4
Ibiza	13	5	5	3	19	14	15	*3
C. Calvià	13	7	1	5	19	17	15	*1
Bellí	13	5	3	5	11	12	13	-1
Alayor	13	4	5	4	11	13	13	*1
Margalutx	13	5	2	6	19	18	12	-2
Porreres	13	4	3	6	11	17	11	-3
Ferrières	13	2	6	5	13	19	10	-4
Alaró	13	3	3	7	15	26	9	-3
At. Ciutadella	13	4	1	8	9	17	9	-3
Felanitx	13	2	4	7	7	16	8	-6
Artá	13	2	3	8	13	26	7	-6
Porto Cristo	13	2	3	8	8	19	7	-5
Xàgar	13	1	3	9	4	20	5	-7

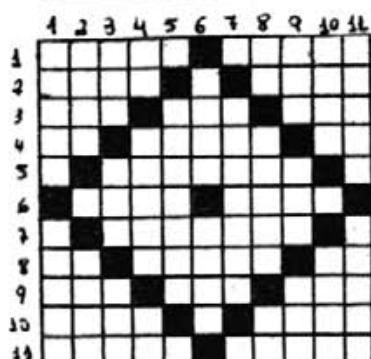
Regional Preferente

SANTANYI	14	10	3	1	25	11	23	*9
Cardener	14	8	3	3	31	13	19	*5
Espolles	14	9	1	4	26	17	19	*5
Sóller	14	8	2	4	36	11	18	*4
Andorra	14	7	4	3	24	15	18	*4
Cade Peguera	14	7	4	3	26	18	18	*4
Campan	14	7	3	4	16	10	17	*3
Rtvo. Victoria	14	7	3	4	25	23	17	*3
Montuiri	14	6	3	5	22	21	15	*1
Escorial	14	5	4	5	16	20	14	
Binissalem	14	5	3	6	19	20	13	-1
Pollença	14	3	6	5	17	23	12	-2
Llosetense	14	3	4	7	14	23	10	-4
Cultural	14	3	3	8	14	24	9	-5
España	14	2	5	7	13	25	9	-5
Arnedal	14	3	2	9	19	30	8	-6
Ses Salines	14	3	1	10	14	35	7	-7
Ca'n Picafort	14	1	4	9	10	28	6	-8

Segunda Regional

SANTA PONSA	10	10	0	0	33	5	20	*10
Ferriolense	10	8	0	2	26	10	16	*6
Marratxí	10	6	3	1	31	11	15	*5
Sant Bernat	10	6	2	2	22	6	14	*4
Colliurens	10	6	2	2	16	13	14	*4
Consell	10	6	1	3	21	21	13	*3
Cafetín	10	4	4	2	17	12	12	*2
Puigpuent	10	4	4	2	9	8	12	*2
Santa Maria	10	3	5	2	9	10	11	*1
Pla de Na Tosa	10	3	2	5	10	14	8	-2
Ca's Concós	10	3	1	6	11	19	7	-3
At. Llubí	10	2	3	5	8	26	7	-3
San Jaime	10	2	2	6	20	17	6	-4
Breda	10	2	2	6	17	30	6	-4
Luchanyor	10	2	2	6	8	19	6	-4
At. Vivero	10	2	1	7	7	15	5	-5
Molins	10	1	2	7	11	22	4	-6
At. Victoria	10	1	2	7	12	34	4	-6

CRUCIGRAMA

HORIZONTALES.-1.-Planta aracea, de hojas estrechas y puntiaguadas.-Amontona. 2.-Molusco gasterópodo, que se agarra con fuerza a las rocas.-Pez marino, de gran tamaño.-3.-Altar.-Al revés. Preposición.-Repetición del sonido, al revés.-4.-Regala, otorga.-Insipidas.-Interjección 5.-Vocal.-Natividad de Jesucristo.-Consonante.-6.-Falta una vocal.-Repetición del sonido, Pluaral.-7.-Vocal.-Mandes, dis pongas.-Uno.-8.-Repetido, chacha.-Pelos blancos.-Partícula inseparable.-9.-Pecado capital.-Dones, entregues.-Onda marina.-10.-Al revés, recela.-Vocal.-Ve, percibe, al revés.-11.-Coge con el lazo.-Ave palmipe da grande, de plumaje blanco y cuello muy largo.-

VERTICALES=1.-Que tiene alas.-Villa de va lencia.-2.-Costosa.-Vocal.-Instrumento ofensivo y defensivo.-3.-Preposición inseparable, que significa contra, desde... al revés.-Nave.-Cia, al revés.-4.-Dios egipcio.-Cuidas y alimentas animales, al reves.- Nombre de letra.-5.-Vocal.-Suceso reciente, noticia.-Vocal.-6.-Unir con un hilo.-Anea.-7.-Vocal.-Serie de eslabo nes entrelazados entre sí, plural.-Cien.-8.-Repetido, voz familiar.-Al revés, quitas la humedad.-Vocales.-9.-Al revés, festival de la canción.-Número.-Letras de tos.-10.-Brilla.-Consonante.-Ala de ave.-11.-Planta tifacea; cuyas hojas se usan para hacer asientos de sillas.-Vano.-Inútil.-

SOLUCIONES

AL CRUCIGRAMA ANTERIOR

HORIZONTALES.-1.-Portazgar.-2.-Acalora.-R.-3.-Ol.-Etapa.-Se.-4.-Rot.-Evo.-Sag.-5.-Naos.-A.-Moli.-6.-Artim.-Samac.-7.-Dial.-O.-Sadi.-8.-Ial.-Eta.-Rad.-9.-Zs.-Etaró.-Si.-10.-O.-Marraja.-O.-11.-Calígrafo.

JOSEP SUAREZ

Mrs Eugenia Simo

-PASATIEMPO-

Busca los nombres de los objetos que estan dibujados.

D	R	U	G	I	L	V	A	O	S
T	O	L	L	I	T	R	A	M	Y
C	I	N	V	A	O	Y	G	I	O
V	A	L	G	R	F	U	L	Z	L
K	R	I	K	L	I	C	R	O	L
D	E	N	V	A	R	G	I	N	I
A	D	R	U	A	G	I	O	S	N
I	N	V	I	L	A	O	G	A	R
B	A	S	G	R	I	A	O	D	O
A	B	L	A	N	G	I	S	A	T

CAJA DE BALEARES "SA NOSTRA"

**SIRVASE
AUTOMATICAMENTE**

**CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"**

